

Llobregós

informatiu

Dipòsit legal: L. 798-2003

NÚM. 116

DESEMBRE - 2022

A la coberta

Castellfollit i els 200 anys del setge: la importància de “ser”

La memòria històrica és un dels conceptes que avui en dia està més en voga i que constitueix un aspecte ineludible en l'agenda de la ciutadania en un sentit ampli, sigui des de l'administració, l'associacionisme cultural o les iniciatives individuals. Castellfollit ja feia temps que preparava el gran esdeveniment que tingué lloc el propassat 22 d'octubre i aquesta preparació la va dur a terme a consciència: mitjançant xerrades, rutes culturals, la “Diada del Setge” de l'any anterior... Aquest és un pas importantíssim per a la creació d'una consciència col·lectiva: la difusió del coneixement; que no hi hagi cap veí del poble que no sàpiga què va passar el mes d'octubre de fa dos-cents anys i que va culminar amb aquella ignominiosa inscripció de: “Aquí fue Castellfullit. Pueblos, tomad ejemplo: no abriguéis a los enemigos de la Patria”.

És per això que, arribat el moment de la celebració cronològica dels dos segles, res no podia sortir malament: ni els actes lúdics i culturals que van programar-se durant el dia ni, sobretot, la magnífica recreació històrica

que es va dur a terme i que va fer reviure els protagonistes (el general Espoz i Mina, el “rebel” Ramonillo...) d'aquella història avui carregada d'èpica. La jornada va culminar amb una espectacular “encesa” del castell. Una evocació d'un fet tràgic i luctuós, però que en canvi ara, sota els efectes de l'avançada pirotècnia, prenia un caire encisador, d'espectacle

magnífic. Potser perquè, al cap i a la fi, el més important de tot plegat és que el poble i el seu teixit associatiu i cívic han sabut guarir les ferides i el trauma d'aquell daltabaix. Perquè les guerres, les desfetes i les ensulsiades passen factures que sovint s'arrossequen de segles, però el triomf de Castellfollit sobre els seus pretesos enteradors venia imprès en el propi anunci o “eslògan” de la festa: “Aquí ÉS Castellfollit”. Perquè la voluntat, la consciència i l'orgull de “ser” constitueixen la millor assegurança per al futur d'un poble.

Foto: Josep Maria Roma
Text: Maria Garganté Llanes

A l'interior... destaquem:

Editorial, pàg. 3
Noticiari, pàg. 5
De la Vall, pàg. 14
L'entrevista, pàg. 28
Entitats, pàg. 31
Opinions, pàg. 33
El secret de les paraules, pàg. 36
La Vall de Forest, pàg. 38
La Talaia, pàg. 40
No em feu cas, pàg. 41

Pel broc gros, pàg. 42
Psicologia familiar, pàg. 44
Pedagogia, pàg. 45
Monòleg, pàg. 46
Passatemp, pàg. 48
Llibres recomanats, pàg. 50
La nostra cuina, pàg. 51
Esports, pàg. 52
Foto per recordar, pàg. 54

EDITA:

Associació del Patrimoni Artístic
i Cultural de Torà (APACT)
c/ Baix, 8
25750 TORÀ - Tel. 649 352 877
apact@apactora.org

Subscripcions i publicitat:

Ramon Torné, tel. 973 473 265

CONSELL DE REDACCIÓ:

Antònia Balagué, Maria Garganté, Jordi Llauredó,
Ari Martín, Maria Morros, Toni Padullés, Silvia
Peribáñez, Ramon Torné, Josep Verdés, Daniel
Vidal, Rosa Vila, Vicenç Vilaseca.
Coordina: Fermí Manteca

COLLABORADORS HABITUALS

Roger Besora, Anna Cantacorps, Adrià Castellà,
Ramon Castellà, Montse Miquel, Antoni Montroig,
Vanesa Pérez, Toni Pinós, Jordi Prat, Sergi Torresca-
sana, Jordi Vilagut, Josep A. Vilalta.

COLLABOREN EN AQUEST NÚMERO

Albert Fibla, Alèxia Guilera, Laura Porta, Síl-
via Porta, Dolors Simon, Ramon Sorribes.

Subscripció anual: 16,00 Euros

A l'estranger: consultar preus

Número solt: 3,00 Euros

Dipòsit legal: L 798-2003

Disseny i maquetació: Fermí Manteca

Impressió: Impremta Barnola (Guissona)

Tiratge: 700 exemplars

Aquest número està imprès en paper
ecològic, elaborat sense clor

 ACPC
Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa
Comarcal

LLOBREGÓS INFORMATIU no és fa responsable ni
subscriu necessàriament les opinions expressades
pels autors dels articles publicats.

Editorial

A cabem l'any amb aquest núme-
ro de la nostra revista, en què
trobareu la quantitat d'activitats
que s'han dut a terme als nostres pobles
durant els dos darrers mesos. I no hi són
totes. Convé destacar, però, la gran cele-
bració del bicentenari de la destrucció de
Castellfollit durant les Guerres Carlines,
una diada festiva que no solament recollia
la memòria d'uns fets, sinó que celebrava
la perseverança d'un poble, que malgrat
aquells fets continua existint. Metàfora i
desig extrapolable a tota la Vall del Llobre-
gós en uns moments en què la vida rural i
el despoblament en són un problema.

Desitgem a tots els nostres lectors i
lectores un Bon Nadal i un excel·lent any
2023. Precisament serà l'any en què la
nostra revista complirà 20 anys de vida i
ho haurem de celebrar com cal. N'anirem
informant i convidant tothom als actes que
es programaran.

Bona lectura a tots!

www.llobregos.info

info@llobregos.info

AMB EL SUPORT DE

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Diputació de Lleida

**INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS**

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Visites
Cada diumenge
11 h i 12,30
Info: 973 473 028

Enriqueta S.C.P.
perruqueria **unisex**

C/ Vall, 2 - Tel. 973 47 31 57 -TORÀ (Lleida)

"La casa del pa i la coca"

Ctra. de Ponts, s/n
08281
Castellfolit de Riubregós
Tel. 93 869 30 38

La teva publicitat

AQUÍ

973 473 265

Isaac Soterias
INSTAL·LACIONS, LAMPISTERIA
I MANTENIMENT

c/ Sense Cap, 9 - 25750 Torà
T. 625 53 17 43
E-mail: isaacsoteriaslampista@hotmail.es
Lampisteria Isaac Soterias

**EXCAVACIONS
DUOCASTELLA**

OFICINA CASTELLTALLAT
93 743 30 52 - 973 47 31 63
Cal Marquet de Castelltallat
08263 Sant Mateu de Bages

OFICINA CABRIANES
93 876 06 25
C/ Caseta d'En camp
08650 Sallent

www.excavacionsduocastella.com

664 61 00 53 @excavacionsduocastella

EXCAVACIONS, OBRA CIVIL, RESTAURACIÓ I REHABILITACIÓ, CAMINS, ESCULLERES I MURS DE PEDRA, TREBALLS FERROVIARIS, GESTIÓ FORESTAL I AGRÍCOLA, REORDENAMENT MEDIOAMBIENTAL I EMERGÈNCIES

Taller d'intel·ligència emocional a Calonge

Ajuntament. -Estructurat en tres sessions, Calonge de Segarra ha organitzat un taller d'intel·ligència emocional, on s'ha treballat aquest tema tan important per mitjà de diferents exercicis amens i divertits. El taller, impartit per Margarita Riera, va tenir lloc els dies 14, 21 i 28 de setembre al local "El Forn" (Dusfort).

Pinós celebra la Castanyada

Ari Martin. - El divendres 28 d'octubre la castanyera i el castanyer van visitar l'escola d'Ardèvol. Tot i la calor atípica per l'època, van aprofitar per portar castanyes, moniatos i alegria per celebrar aquesta diada. Infants i mestres van vestir-se per l'ocasió, i junts van cantar i ballar cançons de tardor. Les famílies i el veïnat van poder compartir el caliu d'aquesta festa. (Foto Diana Pop)

Gimnàstica a Biosca

L'Ajuntament de Biosca ha impulsat una nova edició del taller de gimnàstica. La nostra preparadora, la Judit, en fa una proposta consistent en sessions dirigides de gimnàstica de manteniment, un mètode de treball de baix impacte, és a dir, de moviments localitzats i controlats.

Amb aquests tallers aconseguim mantenir una constitució flexible i àgil, mantenim la capacitat respiratòria i la resistència física, i també tonifiquem el cos. Amb la gimnàstica de manteniment tractem de conservar el cos en forma, en tots els seus aspectes i sempre acompanyant cada exercici d'una respiració correcta.

Les seves característiques la fan adequada per a tothom amb independència de l'edat i estat físic.

Els Hereus i Pubilles del Llobregós a FirAnoia

Redacció. - La Vall del Llobregós ha estat molt ben representada en FirAnoia d'Igualada. L'hereu i la pubilla de Calonge de Segarra han estat, enguany, en Biel Dalmases Cortada, de la casa La Morera; i na Berta Nadal Giné, de la casa El Bosc del Nadal. Pel que fa a Castellfollit de Riubregós la representació ha estat a càrrec de Bernat Batista

Riera de Ca La Fusteria i l'Ares Vilardosa Solà de Cal Quec.

FirAnoia es va elebrar el cap de setmana del 24 i 25 de setembre i ha recuperat una de les activitats més tradicionals: l'ofrena dels hereus i les pubilles, els quals també han participat de les activitats infantils, gegants i cercavila

Ivorra celebra Sant Galderich

Ajuntament. - El passat 16 d'octubre l'ajuntament d'Ivorra és va voler sumar a la iniciativa d'integrar Sant Galderic com a patró dels pagesos Catalans. La primera edició d'aquesta fira va ser una gran sorpresa: Com podia ser que un poble tan petit en habitants generés aquest enrenou!

Es va posar en relleu l'esforç i el sacrifici de tots els pagesos i pageses, per la cura de la seva feina i la presència que tenen en la nostra vida diària.

La festa es va desenvolupar en una única jornada on els visitants van poder degustar diferents

productes de proximitat i de km0; van gaudir de l'exposició de tractors, eines i estris antics, i també de música en directe.

Una jornada que va fer despertar els cinc sentits, on vam poder gaudir amb amics i família, però sobretot ens va servir per recordar qui som, d'on venim i cap on anem.

Donem les gràcies als visitants, expositors, col·laboradors i voluntaris per haver-nos ajudat a dur a terme un dia tan meravellós com el que vam viure.

Castellfollit a la TV

Ajuntament. - Aquests últims dies Castellfollit de Riubregós ha estat protagonista a diferents mitjans de comunicació: TV3, T5, Canal Taronja Anoia... amb entrevistes i reportatges del poble arran de l'anunci de l'adjudicació d'un habitatge social, l'espai reformat on s'ubicava l'antiga escola. Aquesta iniciativa està promoguda per l'Ajuntament amb l'objectiu de fomentar el repoblament i la continuïtat de la escola, impulsant l'arribada de nous veïns amb el procés d'adjudicació d'aquest habitatge amb un lloguer simbòlic.

La Molsosa va a veure el Mago Pop

Rosa Vila. - El dia 1 d'octubre els veïns i veïnes de la Molsosa van poder gaudir de l'espectacle de màgia del Mago Pop "Nada es imposible Broadway Edittion", al teatre Victòria de Barcelona. L'Ajuntament va organitzar la sortida amb autobús fins al teatre per tal d'apropar aquest espectacular muntatge a tots els veïns. En aquesta edició especial, Antonio Díaz ofereix un muntatge on proposa als espectadors un viatge extraordinari ple de diversió, sensibilitat, sorpreses, ritme i emocions. A la sortida del teatre van poder fer una recorregut pel Port Vell i després sopar en un restaurant del Maremagnum.

Massoteres celebra la castanyada

Dani Vidal. - Després de l'obligat parèntesi dels anys 2020 i 2021, aquest any 2022 els pobles han anat recuperant les festes populars. És el cas del sopar i castanyada que se celebra al local social de Massoteres el dia 31 d'octubre, vigília de Tots Sants.

La celebració d'aquest any fou un èxit, amb la participació d'un total de 102 persones, que van gaudir d'un sopar a base de pa amb tomàquet i embotit, gentilesa dels socis del vedat, i les tradicionals castanyes i panellets.

Curs de fotografia amb el mòbil i tauleta a Calonge

Ajuntament. - L'Ajuntament de Calonge de Segarra, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, ha organitzat un nou curs de fotografia per a mòbil i tauleta, impartit per Xavier Calvet Camats, fotògraf professional. A causa de la bona acceptació del curs s'han creat dos grups. El curs, que va començar el passat 6 d'octubre, està distribuït en 4 sessions de 2 hores de durada cadascuna.

Pinós: presentació del llibre “El parlar de l’Alta Segarra”

Ari Martin. - El passat 23 octubre, en Carles Riera, acompanyat de la Roser Solanas, va presentar el seu llibre “El parlar de l’Alta Segarra” a l’Ajuntament de Pinós. L’autor (lingüista, mossèn i actualment professor de la Universitat Ramon Llull) va dur a terme una exposició molt amena que recollia paraules, expressions i els trets més característics de la parla de la nostra zona. El públic que hi va assistir va poder redescobrir trets que formen part de la nostra identitat, alhora que l’autor i la seva col·laboradora reivindicaven la importància de conservar els mots i expressions tan nostres, una riquesa que sembla que a poc a poc es van perdent.

La gent de Vicfred, de Castanyada a Sant Guim

Josep Verdés. - La castanyada municipal dels pobles que formen el municipi: Vicfred, Sant Guim de la Plana i Comabella, cada any es fa en un lloc diferent i enguany tocava a Sant Guim de la Plana. Una vintena de veïns de Vicfred es van desplaçar fins al poble veí per celebrar ja amb total normalitat, una castanyada amb tota la gent que es va voler apuntar a aquesta festa tan tradicional i tan nostra. Al final es van reunir al voltant de la taula 126 veïns entre petits i grans per degustar un bon sopar, coca de recapte o entrepà i per postres castanyes torrades i uns bon panellets, i tot regat amb una bona barreja de mistela i aiguardent. La veritat és que va ser

una vetllada de les que fan poble i la festa va acabar amb una mica de música i bon ambient, i amb moltes ganes de poder-ho tornar a celebrar el proper any.

Castellfollit: castanyada a l'escola

Escola Sant Roc.- El dia 28 d'octubre tota la comunitat educativa va celebrar la festa de la castanyada. Vam començar abraçant la nostra estimada castanyera que com cada any ens fa ballar i ens explica la seva vida a la muntanya. Després de cantar vam menjar les castanyes calentes i seguidament vam gaudir d'uns jocs de

tardor que van preparar els nens i nenes de l'escola. Les famílies, els avis i les iaies van participar del joc digital, mímica, tres en ratlla,

i el joc de la cullera. Tothom va demostrar tenir moltes habilitats. Quin goig poder compartir aquest dia!

Dinar de germanor a Calonge

Ajuntament.- El diumenge 13 de novembre va tenir lloc el dinar de germanor de calongins i calongines. El local social es va omplir de gom a gom després d'un llarg període —des del desembre del 2019— que no s'havia pogut fer trobades a causa de la pandèmia. Amb aquest acte, els veïns i veïnes es van poder aplegar de nou i, així, també tornar a la normalitat esperada. Al finalitzar el dinar, els assistents van gaudir d'un espectacle de màgia a càrrec de l'il·lusionista Pere Rafart, que va amenitzar la tarda amb una gran funció.

La Molsosa celebra la Festa del Municipi

Rosa Vila.- Feia 2 anys que no es podia celebrar la Festa del Municipi de la Molsosa per la Covid. Aquest any, el diumenge 18 de setembre es va celebrar la missa a l'església vella de Santa Maria, on algunes persones hi van accedir a peu i la resta amb cotxes. A continuació vam anar tots a dinar al Local Social, on ens vam preparar una fideuà i unes mandonguilles amb sèpia boníssimes. Tothom va poder fer una gran sobretaula i algunes van acabar jugant a pàdel.

Primeres colònies de Pinós per a infants i joves

Ari Martin. - Durant el cap de setmana del 12 i 13 de novembre van tenir lloc les primeres colònies per infants i joves a Pinós, una activitat lúdica gratuïta i oberta a tothom. L'estada a la casa de colònies la Carral es va organitzar en dos grups: els Moixons (de 3 a 11 anys) i les Feres (de 12 a 14 anys). Una vintena d'infants i joves de la zona van poder gaudir d'activitats variades: aventures dels indis, túnels de les sorpreses, jocs de nit, jocs de rol... Aquesta iniciativa, organitzada per l'Ajuntament i coordinada amb el Consell Comarcal del Solsonès, formava part del desplegament del programa "Temps per cures", impulsat pel Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya i del

"Plan Corresponsables del Ministeri d'Igualtat" per fomentar la prestació de serveis de cura puntuals per a la població de 0 a 14 anys.

Vicfred: construcció d'un parc lúdic i de salut per la gent gran

Josep Verdés. - El passat mes de novembre es va dur a terme la construcció d'un parc adreçat sobre tot a la gent gran –també per a la resta de veïns i veïnes– dels tres pobles que formen el municipi de Sant Guim de la Plana (Vicfred, Comabella i Sant Guim, on s'ha fet el parc). L'equipament consisteix en un recorregut per uns mòduls amb aparells estàtics de gimnàstica per afavorir l'exercici físic i la mobilitat, i està pensat sobre tot per les persones de més edat. L'obra l'ha realitzat l'empresa Lappset España VRSL i el pressupost ha estat de 20.000 euros que han estat totalment subvencionats per la Diputació de Lleida.

Calonge de Segarra renova els plafons turístics

Ajuntament. - Durant el mes de setembre es van renovar els plafons turístics existents a Calonge de Segarra, ubicats en diferents nuclis de població. L'actuació ha consistit en l'actualització i la millora de la informació turística dels panells situats al conjunt monumental de Santa Fe de Calonge de Segarra, Sant Pere de l'Arç, Aleny, Mirambell i Dusfort. Amb aquesta actuació s'ha actualitzat la informació dels plafons turístics amb les intervencions de restauració realitzades en diversos monuments.

Reunió de l'acció comunitària de Catalunya a Biosca

Redacció.- El passat dia 7 d'octubre el municipi de Biosca va acollir una cinquantena de tècnics de Consells comarcals i Ajuntaments de diferents indrets del territori català que treballen en l'acció comunitària per participar del Seminari d'Aprenentatge Mutu. La reunió va tenir lloc al Local Social Cal Borres de Biosca a fi de conèixer l'experiència de la Segarra, que va servir com a model de treball, a través de les seves tècniques comarcals. L'acte va cloure amb una dinàmica participativa pel poble de Biosca on els equips tècnics van poder veure "in situ" la realitat dels municipis de la Segarra i les possibilitats per les que aposta l'equip tècnic comarcal.

Taller de risoteràpia a Calonge de Segarra

Ajuntament.- El passat 19 d'octubre va tenir lloc la sessió del taller de risoteràpia, a càrrec de Marga Riera. Aquesta activitat ha posat punt i final al cicle de tallers i xerrades que ha organitzat l'Ajuntament de Calonge de Segarra, amb el suport de la Diputació de Barcelona, sobre diverses temàtiques que ens afecten o ens poden afectar en algun moment de la nostra vida. D'aquesta manera, s'han realitzat diversos tallers i xerrades: xerrada sobre l'insomni, xerrada sobre el dol, taller de memòria, xerrada sobre higiene postural, taller sobre la intel·ligència emocional i, finalment, aquest taller de risoteràpia.

Ivorra, d'excursió a les colònies del Berguedà

Dolors Simon Falip.- A primers d'octubre l'Associació de Dones d'Ivorra va fer una sortida per visitar les colònies del Berguedà, una excursió ajornada a causa de la pandèmia. Acompanyats per l'Assumpta Montellà, historiadora i autora del llibre "El silenci dels telers", vàrem fer un recorregut per la colònia Vidal, considerada la més excel·lent de totes i avui convertida en una colònia morta perquè no té projecte de futur. Actualment, és museu però, fins quan...? Vam visitar també la colònia Viladomiu Nou i vam acabar a la colònia Cal Pons considerada la catedral de les colònies per la seva església. Entremig un bon dinar i sobretaula, amb un col·loqui sobre l'oportunitat de les colònies en el seu temps. Un dia enriquidor. Gràcies Assumpta!

Inventari de la conca minera de l'Alta Segarra

Ajuntament de Calonge de Segarra. - El passat 30 de setembre es va formalitzar l'inici dels treballs de l'inventari del patrimoni miner conservat als municipis que formen part de la Mancomunitat de l'Alta Segarra, que és l'entitat promotora d'aquest projecte. La intenció és inventariar tots els elements patrimonials de les antigues mines d'aquest territori, així com la recerca d'arxius amb la finalitat que esdevingui una important eina de coneixement i de gestió per als municipis a l'hora de recuperar i divulgar aquest ric patrimoni miner. S'ha rebut el suport de la Diputació de Barcelona que ha contractat l'empresa Cat Patrimoni per dur a terme l'elaboració de l'inventari.

Obres a l'església de Biosca

Redacció. - Ha acabat la segona fase de la restauració de l'església de Santa Maria de Biosca, consistent en el pintat de les tres naus així com de les voltes i la cúpula, uns treballs que s'han dur a terme després d'haver-se realitzat una reparació de les esquerdes que havien aparegut en les voltes i que amenaçaven amb algun desprendiment perillós. La tercera fase de les obres consistirà en la pintura d'un retaule en la pared frontal del presbiteri, per a la qual cosa s'estan estudiant diferents projectes, així com en la millora de la il·luminació interior.

Castellfollit comença el curs escolar

Escola Sant Roc. - Comencem el curs amb l'alegria i l'esperança d'aconseguir nous objectius que ens ajudin a créixer emocionalment i acadèmicament. Aquest curs ja no tenim l'Hug i el Pere Miquel perquè ja van a l'institut de Calaf, però tenim un nou alumne que ha començat aquest mes de novembre, l'Hèctor de 2n curs.

En total hi ha 11 alumnes a la nostra escola: el Guillem de P-5, la Griselda de 1r, l'Oliver, la Joana, la Cora i l'Hèctor que fan 2n, la Nekane i el Bernat

de 3r, la Vinyet i la Núria de 4t i l'Eloi de 5è. Qualsevol infant que s'incorpori a la nostra escola serà benvingut!

Calonge de Segarra

Ajuntament.- Calonge de Segarra es va sumar, un any més, a les Jornades Europees del Patrimoni. Aquest any la protagonista va ser la Mina Vicenta, amb una matinal de portes obertes i visita guiada, que va tenir lloc el passat diumenge 9 d'octubre.

L'activitat va consistir, també, en una exposició d'eines, documents, fotografies i plànols vinculats als treballs de les mines; i una demostració de carbó de lignit cremant en un fogó, tal com es feia en el territori fa més de 100 anys.

Es va comptar amb una excel·lent participació, amb l'afluència de més de 200 persones interessades a conèixer aquest patrimoni miner.

Castellfolit de Riubregós

Ajuntament.- El passat 9 d'octubre van tenir lloc les Jornades Europees de Patrimoni amb la visita guiada al Castell de Sant Esteve, on s'estan fent obres d'excavació arqueològica. En Domènec Noguera va ser l'encarregat de fer la visita i d'explicar la història del Castell al nombrós grup de participants. L'objectiu d'aquesta jornada de portes obertes és donar a conèixer el patrimoni del nostre poble tot posant de manifest la importància arquitectònica i arqueològica de tot el conjunt i gaudir de les immillorables vistes que ens ofereix de la Vall del Llobregós. La visita va tenir molt bona acollida per part dels veïns del municipi com de la gent de fora que van assistir-hi.

Sanaüja

Maria Garganté.- La celebració de les Jornades Europees del Patrimoni també va sumar un esdeveniment a Sanaüja, on Lluís Castany va impartir, al Local Social, una conferència sobre les diferents imatges de la Mare de Déu que hi havia hagut a les esglésies de la població. Es va parlar d'imatges romàniques com la Mare de Déu del Castell, desapareguda durant la Guerra Civil, quan també es va perdre la gran imatge barroca que presidia el retaule major o la de pedra que presidia la façana. També es va fer referència a la Mare de Déu de Sallent, que avui constitueix una de les joies del Museu Nacional d'Art de Catalunya, a Santa Maria del Solà, de Lloberola, i a la Mare de Déu dels Esclopets, que presideix l'ermita del mateix nom a Ribelles.

BICENTENARI DEL SETGE DE CASTELLFOLLIT

**Dos segles després que el General
Espoz y Mina el sentenciés a mort,
aquest poble de la Vall del Llobregós
celebra la seva existència
amb una lluída Diada**

La Diada del Bicentenari del Setge de Castellfollit de Riubregós va ser tot un èxit. Organitzada per l'associació Castro Follit, amb el suport de l'Ajuntament de la vila i la producció de l'empresa calafina Catpatrimoni, la festa va tenir lloc durant tota la jornada de dissabte 22 d'octubre amb una notable assistència. Es tractava de seguir el camí iniciat el 2019 i continuat el 2021 –al 2020 la pandèmia ho va impedir–, amb una Diada especial, ja que enguany s'acompleixen dos segles del setge i la destrucció d'aquest poble per part de l'exèrcit comandat pel General Espoz y Mina. I, certament, la commemoració va estar a l'altura d'aquest episodi històric de gran rellevància.

La 3a Diada del Setge va arrencar a quarts d'onze del matí, amb la caminada per la Ruta del Setge, un itinerari de set quilòmetres que

ressegueix els principals punts de la batalla que va tenir lloc a Castellfollit de Riubregós entre el 17 i el 24 d'octubre de 1822. La matinal va començar amb pluja, però el sol va anar apareixent de mica en mica fins a deixar un cel esplèndid. Guiats per l'imprescindible Mingo Noguera, els participants van trobar soldats dels dos exèrcits que van lluitar fa dos segles a la riba del Llobregós gràcies a la participació dels grups de recreació històrica Sanguen Honoris i Creha. La ruta va acabar al Castell de Sant Esteve, amb coca i xocolata per a tothom.

A un quart de set de la tarda, l'església del poble, plena de gom a gom, va ser escenari de la xerrada, presentada pel periodista de TV3 Eloi Vila, i compartida pel jurista i estudiós del carlisme Jaume Moya i la historiadora de l'art i professora de la UAB Maria Garganté. El cen-

Caminada per la Ruta del Setge, un itinerari de 7 km que ressegueix els principals punts de la batalla.

Els participants van trobar soldats dels dos exèrcits que van lluitar fa dos segles.

L'església va ser escenari de la xerrada del Jaume Moya, i la Maria Garganté presentada pel periodista Eloi Vila.

Personatges, com el Ramonillo o el General Espoz y Mina, van ser protagonistes principals del setge.

Espectacle 'Aquí és Castellfollit', on es van barrejar l'audiovisual, el teatre, la música i la pirotècnia.

L'emocionant espectacle pirotècnic va fer tremolar, com ara fa 200 anys, el castell de Sant Esteve.

tenar llarg d'assistents van poder gaudir de la saviesa de tots tres. Tot seguit, a tres quarts de vuit del vespre, els grallers de Castellfollit de Riubregós, dirigits per Carles Llongueras, van conduir la gent, en cercavila, fins a l'entrada del poble, on va tenir lloc l'acte final de la Diada del Bicentenari. A l'escenari s'hi accedia per un camí de torxes en el qual es podia llegir el relat del Setge de 1822 acompanyat de dotze il·lustracions de Jordi Bibià. Més de tres-centes persones, entre les quals el delegat de Cultura de la Generalitat a la Catalunya Central, Francesc Serra, es van aplegar per contemplar l'espectacle 'Aquí és Castellfollit', de mitja hora de durada, on es van barrejar l'audiovisual, el teatre, la música i la pirotècnia.

Passades les vuit del vespre, després d'algunes descàrregues dels mosquetons dels soldats

realistes, els assistents van poder veure, en una pantalla gegant, els noms dels quinze castellfollitencs que van morir a la batalla de 1822 i els de les 15 dones que van patir les seves morts. Tot seguit, van irrompre a l'escenari, un darrere de l'altre, els personatges del Ramonillo i del General Espoz y Mina, els protagonistes principals del setge de 1822, que van ser interpretats brillantment per Jordi Servitje i Xevi Blancafort. L'espectacle el va tancar un personatge imaginari, l'Anton de Castellfollit, interpretat per Toni Poch, que va relatar la seva experiència com a combatent en la batalla, amb una veu en off i un emocionant espectacle pirotècnic que va fer tremolar, com fa dos-cents anys, les torres del Cap Xic i del Ballester i el castell de Sant Esteve.

Rbla. Segadors, 59 baixos 25210 Guissona

Tels: 973 55 12 50 - 649 96 38 17
info@immoplanning.es
www.immoplanning.es

ARQUITECTE
RAMON RIBA

info@ramonriba-arquitecte.cat
www.ramonriba-arquitecte.cat

Rbla. Segadors, 59 baixos 25210 Guissona

FIRA DEL FOC A SANAÜJA

El diumenge 30 d'octubre es va celebrar la Fira del Foc amb una bona assistència tant de participants com de públic. És cert que va acompanyar el temps i l'oratge era bo per passejar pels carrers Morer, de l'Aigua i gaudir de l'encant especial de la Portelleta, que manté una part de l'estructura medieval. Es tracta d'una activitat popular que permet exposar i vendre productes de proximitat. S'hi podia trobar des de formatges, embotits i cervesa a precioses puntes de coixí i teixits de llana, tot artesà. I fins i tot ametlles garapinyades elaborades en directe.

Organitzada pel grup local Forces Diabòliques de Sanaüja, aquesta festa lúdica es programa al calendari local sempre pels volts de la Castanyada i enguany ha arribat a la 4a edició des de la represa el 2018 (el 2020 no es va fer per la pandèmia). La Fira del Foc es va iniciar ja fa molts anys, abans del 2006, per un grup llavors molt jove i que ara fa quatre anys va rebre al nou jovent amb moltes ganes, donant exemple d'associacions en les que participen dues generacions, locals i de pobles veïns, pares i fills, mares i filles perfectament harmonitzats. Organitzacions d'aquest nivell ajuden a cohesionar i vertebrar el territori.

Gràcies a la Tània i a la Núria, de les Forces Diabòliques, per la informació i les fotografies.

Podeu seguir les Forces Diabòliques de Sanaüja a l'Instagram.

Toni Padullés Rius

Es tracta d'una activitat popular que permet exposar i vendre productes de proximitat

DARRERES FESTES MAJORS

Així com quasi totes les Festes Majors se celebren a l'estiu i la nostra revista ja se n'hi va fer ressò en l'edició passada, d'altres pobles celebren la seva festa a la tardor. És el cas de Vicfred i del nuclis d'Aleny, Calonge de Segarra i el Soler. Volem també deixar constància, doncs, d'aquestes celebracions festives que donen cohesió als pobles i és una ocasió de trobar-se i compartir.

Aleny

Celebració de la Festa Major d'Aleny. Amb motiu de la festivitat de Sant Miquel, patró del poble d'Aleny, els veïns van organitzar la seva Festa Major. Els actes van consistir en la celebració de l'Eucaristia, a l'església de Sant Miquel d'Aleny, seguida d'un pisco-labis.

Calonge de Segarra i el Soler

El diumenge 2 d'octubre va tenir lloc la Festa Major de Calonge de Segarra i del Soler. A l'església de Santa Fe de Calonge de Segarra es va celebrar l'Eucaristia i al finalitzar hi va haver un petit pisco-labis per a tots assistents.

Fem les vostres participacions personalitzades i de franc per a la Loteria de Nadal i Reis
Tenim números abonats de tots els acabaments
Us enviem la loteria de qualsevol punt d'Espanya

LOTERIA "EL MERCAT" DE CALAF
C/ Sant Jaume, 31
08280 CALAF
Tel. 93 869 91 54
loteriaelmercat@hotmail.com

ELCASINO
CALAF

125 anys d'història

Vicfred

Els més menuts van gaudir d'un espectacle d'animació infantil pels carrers del poble i després coca i xocolata per berenar.

Al vespre del dissabte, dia 1 d'octubre, es va organitzar un sopar de germanor i es van reunir una setantena de comensals. Després de sopar, un bon espectacle de màgia i un monologuista van fer les delícies a tothom.

El diumenge, dia 2, missa de Festa Major amb la benedicció de la tradicional coca que a la sortida és repartida a tothom.

I com a final de Festa, concert i ball llarg amb l'orquestra Swing Latino. A la mitja part, entrepans per a tots els assistents.

Regala una subscripció

- Acompanyament psicològic**
- Teràpia Assistida amb Cavalls (TAC)**
- Estimulació Cognitiva i Rehabilitació Neuropsicològica**
- Intervenció de suport conductual, autodeterminació i autonomia**

Xell Miret
Núm. col·legiada 23.574
A domicili / TAC al Molí del Vidal (Torrefeta)

☎ 613 03 11 74
✉ xell@ikigaipsicologia.cat
🌐 www.ikigaipsicologia.cat

MONTSERRAT CUADROS PUIG

El poder transformador dels contes com a recurs educatiu

La Montserrat Cuadros Puig és filla de Biosca, per bé que ara viu a Cervera. Casada i amb dos fills, és mestra d'Educació Infantil i, si l'haguéssim de definir en poques paraules, en destacaríem el seu caràcter **emprenedor, sincer, tenaç i lluitador**, així com la seva immensa vocació professional, que **transmet amb la mateixa passió i determinació amb la que parla.**

El perquè de tot plegat

Apassionada pel món artístic des de ben joveneta, també com a mare va voler afavorir el gust per la lectura en els seus fills, anant a la biblioteca amb ells, llegint-los una estona cada dia abans d'anar a dormir, etc. i va anar prenent consciència del poderós efecte que tenien aquelles històries en els seus propis fills, que romanien atents força estona i eren capaços després de reflexionar sobre aquella història que ella els havia explicat.

Quan va començar a dedicar-se al món de l'educació, va voler incorporar el conte com a

recurs. No tan sols explicar-los, sinó també crear-los ella mateixa, com un mitjà també per a promoure la lectoescriptura en els infants: "El primer conte que vaig escriure va ser el 2011, quan vaig detectar una mancança a l'aula, concretament en un nen que tenia problemes per cordar-se la bata. Vaig pensar llavors a escriure un conte que, de manera cooperativa, l'ajudés a millorar aquest hàbit (i al mateix temps, que se sentís gratificat i identificat amb una història)". Per a aquest primer conte, intitulat *La Irene i el Pau van a l'escola* fins i tot –i donat els estudis musicals que té la Montserrat (solfeig fins a cinquè

curs i piano fins a tercer)–, va compondre una cançó per ser interpretada a l'aula pel conjunt de nens i nenes de l'escola cerverina de Les Savines, que era on feia les pràctiques en Educació Infantil.

Un punt d'inflexió, que fa suposar la seva "eclosió" com a escriptora de contes i il·lustradora fou *Les amigues de la Lluna*, que va escriure el 2012, que va guanyar el concurs on l'havia presentat, i que va ser inclòs en un recull de contes intitulat *Les estrelles*, publicat per l'editorial Meteora i que finalment es va publicar de manera autònoma el 2015. Es tractava d'un conte també

La Montserrat a la Llar d'Infants Patufet

pensat per treballar a l'aula una sèrie d'emocions i de valors, especialment en nens a partir de set anys.

La protagonista era una granoteta a través de la qual es reflectien hàbits, valors –l'amistat entre la lluna i les estrelles– sentiments i emocions –la tristesa de la lluna en contrast amb l'alegria del sol, etc. I es posava l'accent en valors importants en la coeducació com que fos el pare qui explicava el conte a la protagonista i no pas la mare, per lluitar així contra alguns estereotips de gènere respecte la criança dels infants. En qualsevol cas, a nivell de continguts s'hi podien treballar aspectes com les constel·lacions o les cançons populars.

El seu darrer conte publicat

fou *Núvols de...*, l'any 2020, on a través de la nena protagonista es promou des de la cura de les mascotes fins al coneixement de fenòmens atmosfèrics com els núvols –núvols alts i núvols baixos identificats com a pares i avis–, de manera que tot plegat portava també a vincular-ho amb els lligams familiars i, finalment, un núvol petit i trapella ens portava a conèixer els estats diferents de l'aigua.

Un nou projecte engrescador, conscient i sostenible

Però la Montserrat està d'enhorabona, perquè té un nou pro-

jecte editorial a punt de néixer. Es tracta del conte intitulat *La llegenda de l'aigua de la Vida*, dirigit a un públic fins als 11 anys. Es tracta d'una història per posar en valor la importància de l'aigua per l'ecosistema i per la vida. Va presentar-lo a l'editorial El Cep i la Nansa, que va interessar-s'hi de seguida en la seva edició, així com la il·lustradora professional Nina Bach Pujol, va voler participar-hi il·lustrant-lo. La Montserrat destaca el fet que la Nina sigui natural i resident a la Vall de'n Bas, perquè el paisatge on s'esdevé l'acció és la Fageda de'n Jordà, un parc natural i

estudi
BLAT
ARQUITECTES

Projectes
d'obra nova
i reforma

Inspecció
tècnica
d'edificis (ITE)

Cèdules
d'habitabilitat

Certificats
d'eficiència
energètica

DESPATX D'ARQUITECTURA

CONSULTA'NS SENSE COMPROMÍS

680 44 31 03 **ROGER BESORA** **MARTA MIRAVET** 617 11 52 65
hola@estudiblat.cat | Comabruna 8, Baixos. 25300 TÀRREGA

ecosistema fràgil on l'aigua hi és fonamental.

Amb un objectiu educatiu i didàctic, doncs, el conte pretén conscienciar els infants entorn a l'aigua, esdevenir un recurs educatiu en la Pla de l'Agenda 2030 i els ODS i proporcionar una eina pedagògica als docents i les escoles i que al mateix temps serveixi com a recurs per a la promoció del territori i altres aspectes transversals.

Els protagonistes del conte seran els pit-roigs, ocells molt característics de la fauna de la zona i que s'enfrontaran a una situació conflictiva en la que la reflexió, la cooperació, la perseverança i l'acció seran la clau per trobar la solució. El conte tracta, doncs, de ressaltar la importància de l'aigua en l'ecosistema i com a element necessari per a la vida i la supervivència de l'espècie.

Educar en la sostenibilitat

En aquest sentit, la Montserrat és una ferma partidà-

ria de considerar que l'educació ha d'implicar-se en la lluita per la sostenibilitat, juntament amb els ens locals i l'administració –“Eduquem els futurs ciutadans del nostre país”, de manera que els infants esdevinguin en un futur unes persones adultes més conscients de la manera d'actuar i que ja des d'ara mateix se n'adonin de com ens afecta el canvi climàtic.

És un conte, per tant, “Compromés amb l'Agenda 2030 i amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible, com el fet que sigui un recurs educatiu global adreçat a la sostenibilitat, que promogui la sensibilització entorn a l'aigua i el seu ús i sigui un aliat de l'acció pel clima”. La Montserrat explica que “és molt important que el conte arribi a les escoles com un recurs educatiu creat i

Els protagonistes del conte seran els pit-roigs

proporcionat pel propi docent, que és qui coneix les necessitats educatives actuals. A partir d'aquí, es tracta de promoure una educació sostenible i emocional, el gust per la lectura, així com la reflexió sobre temes d'interès actual, per tal de promoure també l'esperit crític i el diàleg entre l'alumnat i encara rebla: “al cap i a la fi, els contes transmeten cultura”.

“Escriure i explicar una història és la manera més fàcil i més ràpida de penetrar en la ment d'un infant”, afirma convençuda

PODOLOGIA

- Esportiva
- Geriàtrica
- Infantil
- Estudis de la marxa
- Durícies / Ulls de poll
- Ungles clavades
- Fongs, harrugues, úlceres
- Silicones

FISIOTERÀPIA

- Tractament de lesions esportives
- Tractaments d'esquena
- Rehabilitacions
- Drenatge limfàtic
- Estiraments i reforç muscular
- Embenats Neuromusculars
- Altres teràpies

PODOLOGIA
TORÀ

Plaça del Vall nº19 1r 1a
TORÀ

630-111-145

podologiatora@gmail.com

la Montserrat: “Amb els de tercer vam anar a la biblioteca i els nens li digueren al bibliotecari: ‘La nostra mestra escriu contes!’”. Aquesta proximitat com a autora fins i tot ha afavorit que alguns infants s’hagin animat a escriure contes ells mateixos: “Una nena em va portar un conte escrit per ella”.

I és que la Montserrat creu fermament en el poder dels contes com a eina pedagògica de primera magnitud. Recurs didàctic i educatiu. A través del conte aprenen continguts, es poden treballar emocions i es pot educar en valors, així com molts altres aspectes.

Així doncs, val a dir que aquest projecte de l’editorial El Cep i la Nansa, que tant l’il·lusiona i en el qual hi ha dipositat grans

expectatives, estarà obert a la participació fins a 40 dies després de presentar-se, a través de la plataforma “Edita.cat”.

Durant la conversa treu a col·lació ben sovint la qüestió de l’esforç, el sacrifici i com sovint no és gens fàcil compaginar la dedicació tan intensa a la creació amb la pròpia vida personal i familiar. Però somriu àmpliament quan també ratifica la satisfacció i la recompensa que suposa el fet de veure fructificar aquest esforç. I tanca la seva apassionada i entenedora dissertació amb una frase-rodolí ben adient per il·lustrar tot plegat: “Tot allò que es fa amb el cor, finalment arriba a bon port”.

Maria Garganté

Nou Servei

D'OFTALMOLOGIA

Oftalmologia infantil i d'adults

- Revisions
- Cataractes
- Control de glaucoma
- Oculoplàstia

*Per urgències oftalmològiques consultar disponibilitat.

Cristina Pont Vives
Oftalmòloga
Col. N° 2504863

Serveis Mèdics Calaf

Informació i Cita prèvia: **93 869 80 47**
informacio@serveismedicscalaf.com

www.serveismedicscalaf.com

📍 Raval St. Jaume, 29 08280 Calaf, BCN

VALLFEROSA: EL POBLE(1)

L'antic castell de Clavells en l'actualitat

De la torre de Vallferosa se n'ha parlat molt en els darrers anys, tant en els diferents mitjans de comunicació com en llibres i revistes. Un exemple és l'excel·lent llibre titulat "Vallferosa", editat l'any 2020 per l'Ajuntament de Torà i coordinat per l'arqueòleg Joan Menchón i l'arquitecte Josep Esteve, en el que escriuen els seus estudis i les seves opinions sobre la Torre els tècnics que han treballat en la rehabilitació, així com alguns historiadors i també membres de l'associació Amics de la Torre de Vallferosa i de l'associació del Patrimoni Artístic i Cultural de Torà.

De la torre molt se n'ha parlat, però no tant de l'antic poble de Vallferosa. En aquest escrit pretenem donar a conèixer el poble, la seva gent i la seva història.

Primers documents

Són molts els documents que en parlen. Segons Mn. Antoni Llorens en el seu llibre "Solsona i el Solsonès en la història de Catalunya", el castell de Vallferosa apareix citat des del any 1052, (pàgina 513) i la primitiva església "a prop del castell al fons de la vall" és citada l'any 1088 (pàgina 517).

Una de les fonts consultades és l'actual propietari dels masos Clavells i Santamaria, Pere Molins i Vilaseca, de cal Clavellà de Torà. Aquests masos termeneixen amb la torre de Vallferosa. Ell mateix ens explica des de quan pertanyen a la seva família, afirmant que "el meu besavi Pere Molins i Cases, que era masover d'aquestes dues propietats i vivia a Clavells, va comprar-les l'any

1842 pel preu de 3.300 lliures a pagar en deu anys. Per això ell mateix feia cada any un viatge a Barcelona per portar els diners al venedor en moneda d'or i plata". Segons consta en l'escriptura que ens ha mostrat, la casa Clavells tenia una extensió de 317 jornals i casa Santamaria 234 jornals. El venedor fou Salvador Sentpere, serraller de Barcelona. Més tard, l'any 1925, la família

PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

Transports
MOLINS

transportsmolins@gmail.com

Jordi - 652 106 427
c/ Nou, 6 - 25750 Torà

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

QUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQU

UMA · PALETISAT I BOLQUET PLUMA · PALETISAT I BOLQUET PL

Taller SANTI SANAÜJA

Crta. Guissona, s/n
Tel. 973 47 61 31
Mòbil. 636 32 86 16
25753 SANAÜJA (Lleida)

Sarcòfag de Bernat de Brull, senyor de Vallferosa, 1343 (Museu Diocesà i Comarcal de Solsona)

Molins compraria la casa i les terres de cal Vilalta.

El Pere ens ha facilitat també un llibre enquadernat amb tapes de pergami que li va ser entregat al seu besavi en fer la compra. Conté les escriptures de compres i vendes dels masos citats i també algunes dades interessants, com els noms dels propietaris anteriors, les afrontacions, els costums, el nom de les cases de Vallferosa i els delmes que pagaven. Cal tenir en compte que fins l'any 1861 no va existir el Registre de la Propietat i era habitual que al comprador li donessin les escriptures anteriors.

En un d'aquests papers, escrit l'any 1611 per Joan Clavells, trobem la còpia d'un document de l'any 1343 signat pel seu

avantpassat Felip Clavells. És un memorial de les afrontacions del mas Clavells amb els seus veïns. Podem dir, per tant, que l'any 1343 ja existia la casa Clavells, i que la denominació prové del cognom dels seus propietaris. En aquest document s'esmenta el nom de Jaume Vilalta "de la Torre" i altres noms de cases que encara perduren com ara Marquilles, Montraveta, Ripés, Santamaria, Soldevila i Vilella. És curiós constatar que l'any 1343 coincideix amb l'any que Bernat de Brull, que havia heretat les castlanies del Brull i de Vallferosa, ordenà que fessin la seva sepultura a l'església de aquí per a ell i la seva esposa Blanca de Bell-lloc, un sarcòfag que actualment es troba dipositat al museu de Solsona.

Els senyors de Vallferosa

Referent al senyor de Vallferosa, l'historiador de Solsona, Ramon Planes i Albets, que va visitar la torre l'any 1978, va publicar al llibre "L'hospital d'en Llobera" (editat l'any 2016) que "durant el segle XIV els Brull foren senyors del castell i terme de Vallferosa. El darrer Brull que hi visqué temps fou Macià del Brull, que morí l'any 1380. Fou ben probablement el seu fill i hereu, Ramon del Brull, qui va perdre aquest castell, que passà a ser una baronia dels Garró, mercaders solsonins ennoblits. El mercader solsoní Joan de Llobera es va casar amb Beatriu Garró, filla de Pere Garró,

Ctra. de Calaf, 1
Pol. Ind. L'Aguda
Tel./Fax 973 473 125
25750 - Torà

Av. Generalitat, 8
Tel. 973 55 02 02
25210 - Guissona

CERÀMICA RAJOLES ARTICLES SANEJAMENT CIMENTES

Major, 2
Tel. 973 476 018
SANAÛJA

Plaça de la Creu
TORÀ

WWW.
APACTora.org

Fes-te'n soci

Atenció personalitzada per a
avis i/o malalts, a domicili.
Servei de neteja per a
particulars, despatxos,
obra nova...

Av. Ponts, 1 - GUISSONA
973 55 25 02 - 618 72 88 59
sad_segarra@yahoo.es

SOM LLAVOR
SERVEIS INTEGRALS DE JARDINERIA

658 55 03 76

Venda de llenya i pèl·let a domicili

CAL MAS
DE SANT SERNI

25750 TORÀ | LA SEGARRA | LLEIDA
TEL. 973 473 581 | 676 086 185
FAX 973 473 107 | www.calmas.net

BLAI GABINET DE SERVEIS, SL

PONTS - TEL 973 460 500
TORÀ - TEL. 973 473 155

**GESTORIA
ASSEGUANCES**

**LABORAL-FISCAL
COMPTABILITATS**

MAQUINARIA AGRÍCOLA

VALLFEROSA: EL POBLE (1)

L'església de Sant Pere i la Torre de Vallferosa.
A l'esquerra, escut dels Camporells

mercader i senyor de Terrassola i Vallferosa. El mercader Joan de Llobera i Garró, l'hereu de Joan de Llobera, acabà essent senyor de Vallferosa (1446). Després el castell i terme de Vallferosa pervingué als Ferrera, amb els quals havia entroncat Joan de Llobera i Garró. El darrer senyor de Vallferosa que l'administrà fou Josep de Ferrera i Amat, que morí a Barcelona l'any 1593".

El recull d'escriptures i altres documents del Pere Molins no estan per ordre cronològic, però veiem que l'escriptura més antiga es de l'any 1561, moment en què Tomàs Nadal i el seu fill Francesc, de la masia Peregués de Sanaüja, fan donació dels masos Clavells i Santamaria al seu fill i germà Antoni, "*doctor en medicina*". Més endavant, l'any 1591, Geroni Malloí "*doctor en drets*", ven a Gabriel Fustagueras, pagès del mas i heretat anomenada Fustagueras,

"*lo mas Clavells*" per 160 lliures. En aquest document també es parla de Jaume Vilalta "*de la torre de Vallferosa*", que pagava 20 sous de censal al senyor. Aquest Fustagueras ven l'any 1619 el mas a Felip de Farreras.

També consta en un memorial d'anotacions del mas Santamaria que l'any 1644 Joan Santamaria ven a Antonio Miralles, de Llanera, la casa i propietat, amb la qual cosa veiem que el nom de Santamaria ve del cognom del seu antic propietari.

Josep Parera, procurador de la Companyia de Jesús de l'església de Betlem de Barcelona, diu que l'any 1691 els Jesuïtes són hereus fideicomissaris de la noble senyora Maria Farreras de Camporells, que els havia cedit les dues propietats l'any 1685 a més del castell i terres de Vallferosa. La senyora Farreras era vidua de Lluís

de Camporells. Aquest podria ser que tingués algun parentiu amb Josep de Camporells i de Sabater, nascut a Biosca on la seva família n'ostentava la senyoria des del segle XIV i que fou President de la Generalitat de Catalunya entre els anys 1671 i 1674. (Cfr. "Llobregós" núm. 78 pàgines 25-27).

Igualment, mossèn Joan Serra i Vilaró, gran arqueòleg i historiador cardoní, ens diu que al segle XVII els Camporells ja eren senyors del castell de Vallferosa. ("Los señores de Portell". Pàgina 15. Editorial Balmes 1958). L'escut dels Camporells estava format per quatre faixes horitzontals d'or i tres de gules. En la casa museu Cal Gegó està dipositat aquest escut fet en pedra que es va trobar en una casa de Torà.

(Continuarà...)

A PRADES, IOGA

**Proposta de retirs “Connecta amb la vida”:
Més enllà de l’esterilla.**

La serenor d’aquest racó de la Vall del Llobregós és el marc ideal per a “Connecta amb la vida”, quatre retirs que, a partir del passat novembre, està acollint l’espai Cal Garriga, a Prades de la Molsosa. L’Olívia i l’Ariadna Civil són les “mares” d’aquests retirs -que es fan en caps de setmana sencers- on hi trobareu ioga, ayurveda, diverses dinàmiques i moviment espontani, a més d’una alimentació acuradament triada, feta de productes de la comarca. Coneguem millor la proposta d’aquestes dues germanes:

Què voleu compartir ara, Olívia i Ariadna?

(*Olívia*) Sempre he viscut amb intensitat la natura, però des de fa uns anys que aquesta connexió ha anat sent més profunda, reconeixent-me com una energia que s’intercanvia i es nodreix d’altres fonts energètiques del meu entorn. Sento que estem tots interconnectats, que no som només un cos físic i limitat, sinó que ens comuniquem a nivell subtil amb tot el que ens envolta. I m’agrada transmetre-ho, ja que a mi aquesta connexió m’omple, m’obre la ment i em fa sentir millor.

(*Ariadna*) Jo estic en un moment en què sento un profund agraïment per tot el que estic vivint. Tinc la certesa que quan el camí que segueixes batega perquè el fas amb el cor, després la vida és agraïda amb tu. Crec que quan vius intensament des del cor no sents culpa: sents que estàs en pau amb la vida perquè has viscut tal com has sentit. El ioga em recorda que habitant el meu cos puc sentir plenament. Necessitem compartir: fer-ho a través del cor fa que la vida et posi les coses molt més fàcils.

D’on veniu?

Venim de l’Antropologia i del Teatre, respectivament, i durant anys ens hem format en disciplines com el ioga, la medicina ayurvèdica, l’osteopatia i el seitai. Però, sobretot, ens hem nodrit d’una mare que ha estat pionera en la disciplina del ioga i el seitai: ja de ben petites ens va introduir en la seva pràctica, amb la visió que salut depèn de l’amplitud i fluïdesa del moviment, perquè la vida és moviment. Per això aquest projecte sorgeix d’aquest llegat matern que ens va obrir a totes dues, molt aviat, el coneixement de la salut des d’un punt de vista holístic. Unint tot plegat, n’hem volgut treure fórmules senzilles per assolir l’autocura i la felicitat diària i conscient.

D’on ve “Connecta amb la vida”, el projecte que voleu donar a conèixer?

Durant la pandèmia vam trobar-nos amb la necessitat de transmetre tot això, i a més a més, de fer-ho conjuntament. Les classes setmanals tenen un temps limitat i, en canvi, la gent et de-

Cal Garriga, Prades de la Molsosa

mana més i tu també tens ganes de donar més. Aleshores, vam veure que els retirs presencials, que ja n'havíem fet cadascuna per la seva banda, tenien el format ideal per poder anar més a fons, per compartir experiències amb altres persones i unir natura, moviment i salut.

Parleu-nos dels vostres retirs...

Nosaltres concebem els retirs com un cicle de transformació personal, un complementa l'altre, i tots junts aporten una visió global de la qual puguem nodrir-nos cada dia. Els retirs no són espais parcel·lats sinó que són un sol espai interconnectat: tot és moviment. En ells, recordem com cultivar la salut i permetem que el cos incorpori com a hàbit tot allò que ens fa estar bé, incloent-hi els aliments: ecològics i de proximitat. També és important per a nosaltres que l'entorn on els realitzem sigui un indret de pau, envoltat de naturalesa i silenci. Cal Garriga, equipada amb senzillesa, és la casa on viurem l'experiència de cada retir. Està situada al poblet de Prades de la Molsosa, al Baix Solsonès.

Com seran els retirs d'aquest curs?

En farem tres, i per l'estiu ens reservem una immersió de 5 dies a l'Orientació Seïtai. El primer retir, "**Allibera i renova**", ha estat del 4 al 6 de novembre, és a dir, en plena tardor.

El segon, "**Retir de silenci**", serà del 27 al 29

de gener. L'hivern és el millor moment de l'any per la quietud i el recolliment, i el treball estarà encarat a cultivar el silenci a través de la meditació i d'altres pràctiques que ens aproparan de manera fàcil al nostre interior.

L'últim retir, "**Connecta i inspira't**", es farà del 19 al 21 de maig i recollirà allò que haguem viscut -i com- durant l'hivern i ens prepararà per a la primavera i l'estiu.

Què trobarem a cada retir?

Hi trobareu pràctica de hatha, vinyassa, raja i nidra ioga, exercicis de pranayama (respiració), també hi trobareu dinàmiques energètiques, treball amb la veu, activitats a la natura, moviment espontani i regenerador (anomenat katsugen) així com el coneixement de l'ayurveda. Cada retir es connecta amb l'emoció vinculada als òrgans més actius durant aquella estació de l'any. És interessant i enriquidor tenir aquests coneixements, però volem que no es quedin amb mera informació! Cal passar a la pràctica, crear hàbits, per avançar en el nostre benestar. Tenir present del que faig, dic, sento i penso, està dissenyant el meu futur i la relació amb els altres i el món: llavors, com decideixo viure aquest moment present?

Una frase que ens encanta: "Que no se m'oblidi qui sóc".

Alèxia Guilera Madariaga

AUTOESCOLA

ROS

Tels. 625 675 150
 973 551 011

c/ Fluvià, 34
 25210 - Guissona
 autoescolarosguissona@hotmail.com

FUNERÀRIA DE TORÀ I COMARCA

J. TORNÉ

Servei permanent 24H
973 39 08 62

Representant **JAUME TARRUJELLA**, Plaça La Font, 10 Tel. 973 47 34 23
TORÀ

Servei de sales de vetlla, trasllats, incineracions, serveis per a totes les companyies d'assegurances i particulars, etc...

 OLIVIA CIVIL

OSTEOPATIA
IOGA · RETIRS
 a Prades de la Noya

Més info:
 OLIVIA CIVIL
 664 735 137
<https://osteo-ioga.com>
 @osteo_ioga

RESOL SOLSONA

C/ Sant Nicolau, 4
 Tel. 973.48 04 02
 revelatges@fotoresol.com

- Reportatges professionals FOTO-VIDEO - DVD.
 Demaneu-nos pressupost sense compromís.
- Revelatge de les teves fotografies DIGITALS i analògiques en 1 HORA.
- Tot tipus de serveis fotogràfics i digitals.

FUSTA, ALUMINI I PVC.

Badia

Av. Solsona, 17
 Tel i Fax 973 473 181
 25750 - TORÀ

jbadiamas@arrakis.es

TALLER MECÀNIC R. R.

REPARACIÓ I VENDA DE

- COTXES • MOTOS • BICICLETES
- MOTOSERRES • BOMBES D'AIGUA

Carrer Eras, 19
 ☎ (973) 47 33 27
 25750 TORÀ (Lleida)

PERRUQUERIA

M^a RME

DONA-HOME
 Plaça del Vall n° 8, TORÀ
 Tel. 973 473 106

Pintura decorativa interior i exterior

Restauració de mobles, portes, persianes, làmpades...

Col·locació de parquet, friso, paper, panells de fusta i panells d'imitació pedra

Josep Me Tasies
 pintura i decoració

973 473 303 - 620 802 193
 C/ Sant Jaume, 2
 25750. Torà (Lleida)

joanjo84@gmail.com

PRADES: L'ASSOCIACIÓ DE VEÏNS

L'Associació de veïns i veïnes de Prades de la Molsosa, es va constituir el desembre del 2020. Està inscrita al Registre d'Entitats de la Generalitat i va néixer arran de les inquietuds sorgides a nivell individual i que al compartir-les, es va veure que eren força comunes.

Es va valorar que si ens organitzàvem com a associació seria una eina per estructurar propostes i tenir representació davant qualsevol institució. La gran majoria de cases que formen aquest nucli rural, tenen representació a l'associació.

Les dates i les temàtiques de les trobades de l'associació es consensuen, no hi ha un calendari establert. En realitat en podem fer menys de les que caldrien. Durant aquests dos anys s'han plantejat diverses línies de treball i han sorgit força idees per millorar l'entorn. Ens hem assessorat en diferents trobades amb persones expertes en els temes que tenim entre mans. Som conscients que s'ha avançat menys del que ens agradaria, però hi ha l'empenta i ganes per seguir endavant.

S'han presentat a l'Ajuntament les propostes i suggeriments sorgits en les assemblees, sempre que ha estat possible, doncs hem trobat força dificultats per ésser rebuts. Sempre hem expressat la voluntat de col·laborar i sumar esforços per millorar el nostre estimat Prades.

Alguns dels objectius de l'Associació

- 1. Millorar** la qualitat de vida de veïns i veïnes de Prades en tots aquells aspectes relacionats amb la promoció rural sostenible i el benestar social.
- 2. Avançar** cap a la sobirania local, en especial a la sobirania energètica, de telecomunicacions i en el desenvolupament i gestió d'infraestructures i equipaments comunitaris.
- 3. Crear** un espai d'ajuda mútua i solidaritat entre el veïnat fomentant la participació de la gent del poble en tots els aspectes de la vida social i comunitària, realitzant activitats i serveis de caràcter social.
- 4. Desenvolupar** projectes de millora del benestar de col·lectius de risc, especialment la gent gran, dones i joves.
- 5. Representar** les persones associades i en general el veïnatge de Prades de la Molsosa davant les administracions públiques i les diverses institucions públiques i privades, fent d'altaveu i donant suport a les reivindicacions específiques de veïnes i veïns.
- 6. Difondre** i divulgar la realitat i reptes dels micropobles rurals.

cafeteria · pastisseria · restaurant · pizzeria · gelateria

batist

Tel. 973 55 16 98

C/. Sant Pol, 13
25210 GUISSONA

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
BANY I COMPLEMENTS

JORDI VILAR, S.L.

Ctra. Manresa, km. 50 - 25280 SOLSONA
Tel. 973 48 2077 - Fax 973 48 2373

Hostal de Pinós

973 473 062 - 687 528 057

Pl. del Santuari, s/n
25287 Pinós

www.restaurantdepinos.com

(Dimarts tancat, excepte festius)

El detall

Floristeria

☎ 655 511 655

@floristeria_al_detall

✉ floristeriaaldetall@floristeriaaldetall.cat

📍 Plaça de la Creu, 10, 25750 Torà, Lleida

TRANSPORTS I CEREALS
COMERCIAL ARDEVOLANA, S.L.

Casa Freixes
25287 Ardevol de Pinós (Lleida)

Tel.: 973 47 35 34

Fax: 973 47 30 14

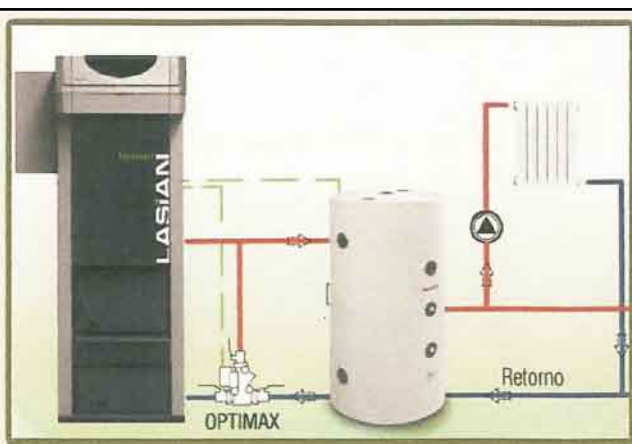
Mòbil: 687 50 37 30

JOSEP ALARCON

Aire Condicionat,
Calefacció,
Aigua i Biomasa

Tel. 973 47 32 67
C/ Eres 17,
25750 Torà LLEIDA

jaf@viladetora.net

CENT ANYS DE VIDA

Josep Simó compleix 100 anys de vida amb una salut de ferro i rep la medalla centenària de la Generalitat

100 anys. Sí, 100 anys de vida complia el nostre padrí, en Josep Simó de cal Gaya, el dissabte 8 d'octubre de 2022.

El somni de complir-los es va convertir en una realitat. Poques persones poden arribar a tenir 100 anys i menys amb tanta vitalitat i energia. Un aniversari molt especial, únic i irrepetible que vam viure amb il·lusió i orgull. El centenari del padrí es va reconèixer amb un homenatge institucional el mateix dia que els complia a l'Ajuntament de Torà.

A l'acte hi va assistir el Director dels Serveis Territorials de Drets Socials a Lleida, Joan Segura, que va lliurar la medalla de la Generalitat de Catalunya a persones centenàries, gravada amb el seu nom on hi ha representada una olivera en simbologia a la vida i a la resistència i la inscripció de 100 anys de vida. També va llegir una carta adreçada al padrí Josep i firmada per la Consellera de Drets Socials, aleshores Violant Cervera, en què deia que la medalla centenària "és un petit reconeixement a la vostra contribució al País en valors, experiència i coneixement que heu acumulat i transmès a les noves generacions en aquests cent anys" i afegia que "les persones grans sou dipositàries d'un bagatge imprescindible per encarar el futur amb optimisme i responsabilitat. La història de Catalunya s'escriu gràcies a les aportacions de persones com vosaltres".

També va participar a l'homenatge centenari, Gemma Martínez, consellera de Serveis Socials del Consell Comarcal de la Segarra la qual va parlar del seu ofici de ferrer, de la terra i va fer entrega d'un lot de productes de proximitat. I per part del consistori toranès, l'alcalde Magí Cos-

collola va conduir l'acte i va posar de manifest la professionalitat del padrí i en va destacar la seva tasca com administrador de finques que encara fa actualment. L'alcalde va lliurar una placa commemorativa del centenari amb una inscripció gravada personalitzada.

A l'acte de celebració dels 100 anys de vida també hi érem presents el seu cercle familiar més proper, qui vam tancar l'homenatge de

forma emotiva amb un parlament recordant la seva trajectòria de vida, el saber fer, els valors que ens ha transmès i els seus trets d'identitat: treballador incansable, també amb 100 anys, tossut, estalviador, perseverant, vital, inquiet, enginyós, curiós, calculador, viatger empedreït, lector incondicional de *La Vanguardia* i sobretot, molt fet a la seva i amb les idees molt clares. Així és el nostre padrí, en Josep Simó de cal Gaya, un home centenari amb una salut de ferro que ha aconseguit el seu nou propòsit: complir 100 anys de vida i celebrar-ho amb tots nosaltres.

La família volem agrair de tot cor l'excel·lència de l'homenatge que es va preparar des de l'Ajuntament per la seva dedicació i professionalitat. Guardarem aquest dia en la nostra memòria familiar. Per molts anys, padrí!

Laura i Sílvia Porta i Simó

EXCAVACIONS GERMANS

CASES

Oficines i magatzem: Polígon l' Aguda II, nau 8
25750 TORÀ (LLEIDA)
Tel / Fax: 973.47.36.16 / 629.28.55.18
e-mail: germanscases@excavacases.es

EXCAVACIONS - TRANSPORTS - CONTENIDORS - MATXUQUEIG

Jordi Clavier

Fuster ebenista

**Mobiliari a mida, portes, parquet,
cuines, revestiments de paret
persianes, mosquiteres,
reparacions...**

649 029 827

www.fusteriaclavier.com
info@fusteriaclavier.com

**Construccions
Sant Gil, S.C.C.L.**

c/ Montsec, 21 - 25750 TORÀ
Tel. 973 473 547 consangil@telefonica.net

ACOFISCO
ALFIC Consultoria
Comptable, Fiscal
Laboral i Jurídica

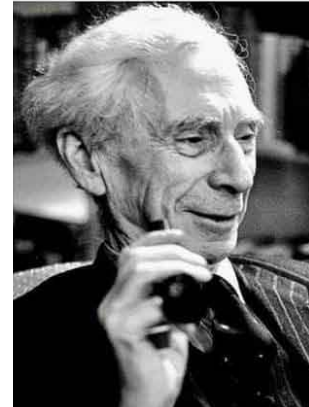
Plaça de la Creu, 3 25750 Torà - LLEIDA
info@cofisco.es
973 473 317 - 93 869 16 35

WWW.
valldellobregos.cat

Què hi
trobaràs?

Presentació
Situació
Municipis
Racons d'interès
Les masies
Rutes
La natura
La prehistòria
La frontera
L'art medieval
El barroc
L'arquitectura
popular
Paisatges
Festes i tradicions
Serveis

Llobregós
Informatiu

*"Gran part de les
dificultats per les
quals travessa el
món és perquè els
ignorants estan
completament
segurs i els
intel·ligents
plens de dubtes."*

Bertrand Russell

EL CAGANER I L'ESCATOLOGIA

**La paraula “escatologia”
conserva el doble significat
de ciència dels excrements
i doctrina dels fins
últims de la humanitat**

Al pessebre de les llars catalanes no hi pot faltar el caganer. El caganer, curiosa figura en una escenificació que evoca l'ESPERANÇA –així, en majúscules–, esperança de la salvació per alguns i esperança de la vida per a tothom. Quin missatge amaga aquesta juxtaposició paradoxal del més prodigiós, l'inici de la vida, i del més abjecte, els excrements del caganer?

Ja als inicis de la nostra cultura occidental, els grecs utilitzaven la paraula ἔσχατος (“*eschatos*”, traduïda per “final”) per a referir-se tant als excrements com al fi i a la fi de la vida. D'aquest origen prové la paraula catalana “escatologia”, que, paradoxalment, conserva el doble significat de ciència dels excrements i doctrina dels fins últims de la humanitat. És una casualitat l'homonímia del terme o hi ha una causalitat profunda entre els dos significats aparentment contradictoris?

La solució d'aquest enigma només es pot fer amb el mètode aporètic de respondre amb preguntes. És que parlar del final de l'home no equival a parlar de l'envelliment, la degenera-

ció, la malaltia, la nafra i –finalment– l'angoixa tremolosa de la mort? I un mort no és sinó pura matèria orgànica en des-

composició? I la matèria orgànica no es precisament un tou de matèria orgànica en pur procés de putrefacció? I aquesta matèria de caràcter fecal no es fon de nou amb la terra per crear una nova vida en un cicle natural? Parlar de merda no equival, per tant, a parlar de resurrecció? En fi, la consciència de la mort (*memento mori*) no és una invitació a gaudir més intensament de tots els instants de la vida (*carpe diem*)?

No hi ha vida sense mort, ni mort sense vida. I les mateixes contraposicions complementàries i recíproques s'estableixen entre la boca i l'anus, els aliments i els excrements, el principi i el fi, la pregunta i la resposta... No sentiu el ressò de la mil·lenària riallada del vell savi Heràclit?

Definitivament, el caganer pren forma de signe d'interrogació, amb la curvatura del cul i el punt, que és peu i tifa alhora.

Ramon Sorribes Rius

ROMÀNIA

La Romània, amb accent, és un concepte molt diferent de Romania, el país, tot i que evidentment ambdós termes comparteixen arrel etimològica. Concretament, és el nom que s'usa per a designar tots els territoris on es parla una llengua romànica —és a dir, derivada del llatí. Les zones en què es parla una llengua neollatina, llocs antigament dominats per l'Imperi romà, actualment es corresponen amb múltiples països d'arreu d'Europa.

Els lingüistes, per tal d'establir una classificació de les llengües, establiren una partió en què s'aplegaven conjunts de llengües segons semblances de trets. Per exemple, llengües com l'espanyol i el portuguès han estat classificades dins la Iberoromània. Tot i això, la qüestió de l'adscripció del català dins la Romània ha estat tradicionalment controvertida, atès que alguns autors han considerat que la llatinitat del català és més propera a la de les llengües «hispaniques» i que per això ha de considerar-se iberoromànic, i, en canvi, altres han afirmat que comparteix més trets amb les llengües gal·loromàniques com el francès i l'occità. En l'actualitat, gràcies als estudis

sobre lèxic del romanista Germà Colón, hi ha un cert consens a acceptar que el català s'adscriu a la Gal·loromània. Això significa que el català comparteix família amb l'occità i el francès, i no amb l'espanyol o el portuguès, tot i que totes les llengües són derivades del llatí.

Parlem ara de l'origen etimològic d'alguns dels termes suara esmentats. El mot «Romània» prové de *romanus* més el sufix llatí *-ia*, el qual forma noms. I *romanus* prové de «Roma» més l'addició del sufix *-anus*, que designa 'pertanyent o relatiu a'. El sentit originari de la paraula és, doncs, el nom de la ciutat principal de l'Imperi romà. Paral·lelament, el nom del país que ocupa l'antiga Dàcia —província romana—, Romania, prové del mot en romanès *român*, originàriament *rumân*, el qual és el descendent en romanès del terme llatí *romanus*. D'aquesta manera, s'observa que tant el nom de la zona en què es parla llengües romàniques com el nom del país comparteixen etimologia. En català, la persona que parla l'idioma de Romania s'anomena «romanès», de la mateixa manera que la llengua que s'hi parla —tot i que pot anomenar-se també dacoromanès, fent referència

El català comparteix família amb l'occità i el francès, i no amb l'espanyol o el portuguès, tot i que totes les llengües són derivades del llatí

- # jardineria
- # plantes i accessoris a l'engròs
- # manteniments
- # tancaments metàl·lics i de fusta
- # gespa natural i artificial
- # tractaments fitosanitaris
- # podes
- # treballs amb fusta
- # instal·lació de reg
- # venda de sal

Igualada - Catalunya central

www.calhuguet.cat

[@roger@calhuguet.cat](mailto:roger@calhuguet.cat)

655 633 520

93 625 51 43

a l'antiga Dàcia romana. En espanyol, en canvi, el terme que es fa servir és *rumano*, i noteu que manté la *u* del mot romanès primigeni. Tornant al català, l'evolució de *romanus* és «romà», amb el sentit de 'natural de Roma' o 'relatiu o pertanyent a Roma o als territoris de l'Imperi romà o als seus habitants'.

Existeixen múltiples derivats del mot, com l'adjectiu «romànic», el qual deriva de l'adjectiu llatí *romanicus*, que no és res més que *romanus* més el sufix *-icus*, que indica també 'relatiu o pertanyent a'. No obstant això, en espanyol existeix un terme —a més de l'adjectiu *románico*— amb el mateix sentit, que és *romance*. En aquest cas, però, deriva de l'adverbi llatí *romanice*, derivat també de

romanus i que voldria dir 'de manera romana'. És per això que, en espanyol, tant pot parlar-se de *linguas románicas* com de *linguas romances*.

La Romània, com s'ha vist, és el territori on han quedat romanalles del llatí. I fins i tot pot aduir-se que les llengües romàniques són dialectes del llatí —entenen per dialecte 'varietat de la llengua'—, tot i que força evolucionats. Això sí; no es pot dir que el català sigui un dialecte de l'espanyol, atès que és l'evolució del llatí vulgar de la província romana Tarraconense. En tot cas, sí que es pot afirmar que tant l'espanyol com el català són dialectes del llatí.

Adrià Castellà Jou

Ctra. de Calaf, nau 2
25750 TORÀ (Lleida)

Tel. 973 473 590
Fax 973 473 807

AUTOCARS

Prats Serrat

SERVEIS NACIONALS I INTERNACIONALS
TRANSPORT ESCOLAR
GRUPS PARTICULARS

AUTOCARS PRATS SERRAT

C/ Calaf, Nau 2 - 25750. Torà, LLEIDA
Tels: 973 473 590 · Fax: 973 473 807
e-mail: info@autocarspratserrat.com
web: www.autocarspratserrat.com

UNA CULLERETA I UN CANELÓ

La Carme es mira els capitells amb un esguard infantil i fins i tot, amb la mà tremolosa de qui ja és vell, hi ressegueix el somriure d'un sol que algú, fa molts anys, va esculpir-hi. Es gira cap a mi, i em busca amb els ulls. La seva filla és fora al pati, algú l'ha trucat i prova, sense encomanar-se als sants, de trobar cobertura al Monestir de Cellers, una altre fita pendent de la nostra Vall de Forest. "Tan a prop de tot i tan lluny del temps", li dic a la Carme, i em somriu.

De cop m'etziba una pregunta: "- És un Sol?" Li dic que sí, sorprès. I ella em respon que a vegades ja no sap què són les coses, però que ho sembla. Mentre li dic al Jim, el meu gos, que surti de l'església, que no l'hi vull, ella comença a taral·lejar una cançó de bressol. Em diu que fa fred de Nadal i que a ella el Nadal li agrada, perquè els seus fills, que són com jo i que van a escola, són tot el dia per casa traginant, mentre ella cuina per tots ells i el seu home, que no sap on és. I de cop em torna a etzibar una pregunta: "- Quants en tinc?" De cop s'entristeix perquè no ho recorda. Segueix caminant per l'església, resseguint

**Els ulls se l'il·luminen
i de cop, tot sentint la
paraula màgica, comencem,
com aquell qui no vol la cosa,
a parlar de canelons**

amb els seus dits les pedres de les parets, ja no murmura res, queda com absent en una teranyina de records i vergonyes.

De cop la filla torna a entrar, "- No hi ha

cobertura", diu i em somriu i jo poso cara de resignació; la Carme ara se sent segura i s'hi agafa de la mà com si fos una nena petita, i li diu que no vol que es faci fosc i perdre's al bosc. "- Hem vingut amb cotxe, mare -i em somriu, ella no-. La mare no se'n recorda de les coses, té una mica d'Alzheimer, però li encanta el Nadal".

Els ulls se l'il·luminen i de cop, tot sentint la paraula màgica, comencem, com aquell qui no vol la cosa, a parlar de canelons, i de com els fa i de com s'hi posa això i lo altre. Me la miro amb familiaritat, m'encanta cuinar, i els canelons fan patxoca tots els dies, i no solament per Sant Esteve. "- Me'ls menjo amb cullereta de postres", i amb un somriure maliciós continua parlant de beixamels i del formatge de gratinar. Em quedo astorat, des que la meva avia Joana va morir, pensava que jo era ja la darrera persona al món que ho feia això, i en prop de sis mesos me n'he trobat dos, la Raquel i aquesta àvia adorable que

CONSTRUCCIONS I REFORMES

M. COBERÓ - X. TORNÉ

els paletes del Llobregós

Tel. 620109517 - 690311965

es passeja per l'església parlant-me de cuina, de Nadal, canalons i culletes, sense saber malauradament on és o a quin dia viu. Curiós!

M'agradaria que algun dels meus fills em portés d'excursió quan em faci vell. “- Sap que vostè té molta sort?”. S'atura de cop. “- I tu amb qui passes el Nadal, noi?”. Jo em miro al Jim i li dic: “Amb ell, aquest any”. Riu, aquest no es menja els canalons amb cullereta! El Nadal és per passar-ho amb família, per molt que ja no sàpigues qui són, o te'ls vulguis estalviar.

Pugen al cotxe de pressa, l'àvia Carme sembla que fa tard, diu que la foscor és perillosa i que han de marxar cap a Solsona. “- Manresa, mama, ara som a Manresa!”. La filla posa els ulls en blanc, i jo arronso les espatlles. De cop, s'atura i obre la finestra del cotxe atrotinat de la filla, i em diu, “- Vine fill, vine!”. I em dona una cullereta de cafè i un caramel de menta, i riu. “- La cullereta per tu, xicot! I el caramel de menta per al teu amic”. Miro cap on es dirigeix el seu esguard i sols hi veig el gos que remenant la cua ja ha perdut l'interès per ella. “- El seu nom és Jim! -em diu amb ulls de nena entremaliada-, ells pensen que no me n'adono de res però jo ho sé tot. Pensa amb mi aquest nadal! I amb la teva avia!”.

El cotxe serpenteja pel camí i desapareix darrera els arbres a l'alçada del cementiri de Cellers, el dels nins; visito sovint el lloc i els saludo des

de la tàpia que les famílies de la Vall van arreglar fa un parell d'anys.

M'assec a les pedres que hi tinc davant la rectoria que el Xavi de cal Minguet em va posar durant la pandèmia. No recordo haver-li parlat de la meva avia, a la Carme, què estrany! Una mica més tard torno cap al pati, he de apagar els llums que han quedat encesos dins l'església i em trobo al costat de les claus que sempre deixo arran de banc una nota escrita de pressa i corrents on hi posa amb lletra infantil: “Bon Nadal, Jordi, estima la vida”. Tampoc no recordo haver-li dit qui era ni com em deia.

Us desitjo a totes vosaltres un bon Nadal des del Monestir de Cellers: estimem la vida, i estimem-nos tots, la memòria s'esvaeix però l'amor perdura en el temps.

Jordi Prat Morgades

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

Plaça del Pati, 4
25750 TORÀ

telèfon
973 47 30 83

FORN · PASTISSERIA · CAFETERIA

LLIBRERIA
ROVIRA

Estanc

Quiosc

Videoclub

Papereria

Objectes de regal

Càrregues de mòbil

P/Vall, 16 Torà (Lleida)
Tel. i Fax: 973 473 346
llibreriarovira@hotmail.com

SI NO PLOU AVIAT...

Portem una bona tongada de molts mesos sense ploure amb cara i ulls i pinten bastos, com segueixi aquest mateix temps sec i assolellat. Confiàvem amb una tardor amb precipitacions generoses i abundants i de moment no ha estat el cas, al menys aquí a la Catalunya central. L'octubre ha estat molt sec i sobre tot molt calorós i tot i que hem tingut alguns ruixats molt irregulars han estat molt per sota de l'habitual per aquestes dates. I el novembre va començar amb

i tot es van haver de retardar algunes sembres per la poca humitat que hi havia al sòl, cosa que ha dificultat moltíssim la naixença correcta dels cereals i lleguminoses sembrats.

Ja fa molt de temps que sentim la frase que diu que portem uns anys que no sap ploure i ho dic perquè l'aigua que cau a vegades del cel cau amb tanta intensitat que fa més mal que bé, com va passar a mig novembre a les terres de l'Ebre amb aquells forts aiguats que van caure en po-

ques hores i això vol dir que a sobre de que no s'aprofita del tot la pluja caiguda, l'aigua que baixa per tot arreu fa mal en infraestructures i camins. Amb aquest canvi climàtic que ja tenim al damunt seran molt comuns aquests ruixats tan intensos amb molts litres caiguts amb poca estona i mal caiguts, enmig de períodes molt llargs de sequera extrema com els que ara estem patint aquí. La pluja bona per fer saó és aquella pluja que cau suaument i que llavors sí que és beneficiosa i penetra al

el mateix caire que l'octubre, les temperatures van baixar una mica la segona quinzena i de ruixats, per la Vall del Llobregós, escassos i molts dies només quatre gotes.. Tot i aquestes pluges disperses i de caràcter dèbil, ens hem plantat al desembre i els pantans estan sota mínims com feia anys que no es veien i ja veurem com ens ho manegarem perquè no falti aigua de boca per les persones i sobre tot aigua per als animals de les granges, que això encara és pitjor. Portem ja temps amb molts municipis amb restriccions i en estat d'alerta per sequera extrema i per tant hem de fer el possible per no malbaratar ni un litre d'aigua. La cosa no està per llençar coets i cal fer un bon ús de la poca aigua que disposem. La Vall del Llobregós tampoc ha estat una excepció i com que les pluges han estat tan minses fins

terreny i ajuda als sembrats i als boscos a tirar endavant i omple els aqüífers buits que tenim ara. De moment portem un any, meteorològicament parlant, per oblidar i sembla que malauradament ja ens hi podem anar acostumant a aquests tipus de temps perquè si no cuidem el planeta diuen els experts climàtics que ho tenim molt fotut aquí a casa nostra.

Bé, haurem d'anar veient com evoluciona la cosa aquests propers mesos i veure si finalment plou amb ganes ben aviat i fins i tot nevi amb abundància al Pirineu aquest proper hivern per tenir unes bones reserves d'aigua de cara a la propera primavera i per salvar les properes collites. Salut.

Josep Verdés

HALOUÍN

Ja fa uns quants anys que celebrem castanyades en màniga curta. Les cançons a vora del foc que encara es canten a les escoles i llars d'infants giren a l'entorn d'unes castanyeres cobertes amb robes gruixudes, estampades amb quadrats en tons torrats i mocadors envoltant-los el cap. Un imaginari que cada vegada és més històric i que, any rere any, evidencia fins i tot a ulls dels més escèptics que el canvi climàtic és ara i aquí. Com que sembla que no hi ha solució a curt termini per al clima, per desgràcia seran els cançoners i contes infantils que de mica en mica hauran d'anar incorporant les samarretes de tirants com a teló de fons.

Per si no en teníem prou amb l'estiu africà que hem suat, la desorientació meteorològica ha continuat amb un passeig excessivament lent cap a la tardor. Fins ben passat Tots Sants que no han arribat els primers freds. I és que ha estat un any de canvis, especialment per a aquells que, amb fills petits, ens hem incorporat de nou a les litúrgies festives. Mentre els nens són a la Llar, l'imaginari de la castanyada és controlat i omnipresent, almenys a Torà, on l'equip de mestres i educadores ho té clar. Les criatures s'afilaren unilateralment en la tradició de menjar castanyes i moniats, fan panellets i, com a màxima aparició diabòlica, els visita una senyora a qui la camisa li va petita, la faldilla li fa campana i les sabates li fan cloc-cloc.

Però ràpidament veiem com aquesta il·lusió de festa tradicional és severament atacada per tele, mar i *Smartphone*. Aquest any, mentre menjàvem castanyes, coca i xocolata acompanyant la nostra filla Elna a la festa de la Llar d'infants El Jardí; amb la gran, la Bruna, la disruptió ha esclatat. Com que ella ha començat l'etapa d'I-3 a l'escola Sant Gil, on també van fer la castanyada tradicional, ens vam incorporar al berenar organitzat per l'AMPA. Després, es va fer una desfilada de *castahalloween*. Tots els nens abillats amb motius de Halloween, des de calaveres, *zombies* i bruixes. Terriblement divertits, entre un paisatge fosc on destaquen les teranyines tant als vestits com a les decoracions domèstiques i s'hi incorporen carbasses amb cares més o menys tètriques.

Els nens, fins i tot els més petits, van començar

a fer una ruta per diferents cases del poble a ritme de *truco o trato*. Parlem de l'equivalent de l'anglès *trick or treat*, mentre les fórmules en català encara s'estant polint: *paga o plora, dónes o pagues, broma o regal, llaminadura o entremaliadura* o, fins i tot, *pallissa o panellet*. En qualsevol cas, no pot negar-se que la quitxalla estava ben entretinguda recollint els caramels d'aquí i d'allà i deixant-se espantar, en algun cas fins i tot els pares, pels veïns més ocurrents.

Finalment, com a pares volgudament conservadors tradicionalistes, vam haver d'admetre que el futur passava per a l'assimilació del *Halouín*. Un híbrid de castanyes amb iconografia terrorífica. Potser als anys a venir molts continuarem menjant castanyes amb moscatell, sobretot amb la família, però rere la seva fumera, a l'armari de les criatures s'hi acumularà un bon gruix de noves disfresses tètriques.

Aquí ens passa com amb el canvi climàtic. Mira que n'hem parlat, tant de l'arribada del *Halouín* com de la desaparició de les estacions, però fins que no hem sigut al mig del toll, ben bruts de fang, no ens ho hem cregut de veritat. I si amb l'*Halouín* s'hi pot arribar a una entesa o, almenys, a un pacte de no-agressió respecte als pobres vestigis de la Castanyada, no sé quin tipus de truc o tracte podríem fer amb el canvi climàtic. Una criatura que, amb mil caps i sense disfressa, fa més por que qualsevol altra calavera.

Pel broc gros

SOMNIS INCONFESSABLES

“**A**questa setmana al Matí de Catalunya Ràdio us demanem noms rars de carrer. Podeu superar la plaça de l'Enginyeria Tècnica d'Obres Públiques, de Pinós? A veure si en trobem de més originals”. La piulada era de la lingüista Carme Junyent, que té una secció setmanal al programa de la Rosel, i les respostes van ser afirmatives. Van sortir un bon nombre de noms estranys d'arreu del país però hi va haver un poble que va guanyar de carrer: Costoja té el nomenclàtor farcit d'excentricitats: el carrer de les Vetllades d'Antany, el Vaivé dels Pastorets, l'Enfonsament de les Mirades Llunyanes, l'Escapatòria dels Tenaços Xiuxiuejadors, l'Atzucac de les Paraules Callades, les Maquinacions de Xavals i Pubilles en Joguineig, el Via Crucis dels Somnis Inconfessables... Sí, sí, encara que costi de creure tot això són noms de carrers d'aquest bonic poble del Vallespir. Difícil de superar.

“*Difícil de superar? Aguanta'm el gin tònic!*”. Encara que no amb els noms dels carrers però sí amb el d'alguns departaments i organismes públics hi ha uns quants governs que intenten superar-ho. Anys enrere les conselleries i direccions generals tenien noms purament tècnics, més semblants al de la plaça de Pinós. Ara, en canvi, s'està canviant la tendència: el departament d'Agricultura, el DARP de tota la vida, ara és d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, el de Justícia ha afegit Drets i Memòria al nom i la flamant nova conselleria d'Igualtat i Feminismes té una direcció general de Cures, Organització del Temps i Equitat en els Treballs, on la germana de

la presidenta en funcions del Parlament es guanya el jornal, no se sap si treballant o organitzant el temps. No us penséssiu pas que això només passa al govern de Pere Aragonès: el de Ximo Puig, per exemple, té una conselleria d'Habitatge i Arquitectura Bioclimàtica i el de Francina Armengol una on es barregen Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica.

Sembla com si retorçant el llenguatge, amb referències arreu al canvi climàtic, a la memòria democràtica o a la igualtat, els problemes es resolguessin per art de màgia, sense necessitat d'accions concretes, o aprovant qualsevol collonada. Si a aquesta tendència hi afegim un creixent desconeixement de la realitat del món rural per part de les nostres mai prou ben estimades autoritats (de tots els partits) i de bona part de l'opinió pública i publicada ens trobem amb notícies com la que els últims mesos han encès els ànims d'un dels sectors més cremats del país. La prohibició, en aquest cas dictada des d'Espanya, de la crema de restes vegetals, d'origen agrícola o forestal ha estat l'enèsima pixada fora de test de l'esquerra *woke* i del pseudoecologisme urbanita. En nom de la sostenibilitat i de l'economia circular l'abril passat va aprovar-se una llei que impedia cremar les

branques esporgades o l'herba de l'hort i obligava –en nom de la reducció d'emissions de CO₂!– a cremar gasoil triturant-les amb maquinària o transportant-les a un dipòsit de gestió de residus d'una empresa col·laboradora. Això sí que és un govern *business friendly*! Els únics focs permesos per la llei són els lúdics, que a ses senyories els agrada el *greenwashing* però també encendre la barbacoa o fer una costellada a la muntanya, cony! Ara, mig any després, sembla que es preveu rectificar la llei i suprimir, no queda clar si parcialment o total, la prohibició de cremar restes vegetals. Resumint, que potser tot quedarà en fum i que, en el millor dels casos i malgrat no solucionar cap problema existent, encara haurem de donar les gràcies a les nostres mai prou ben estimades autoritats per tornar a deixar les coses com estaven abans que ells les espatllessin una mica més.

Si a tanta política d'aparador, tanta administració inútil i tanta biomassa acumulada hi afegíssim una remolcada d'encenedors Bic ja tindríem tots els ingredients per a fer realitat uns quants somnis inconfessables. Quin via crucis que ens toca patir en aquest collons de país!

ELS INFANTS NECESSITEN JUGAR

S' apropa el Nadal i les famílies que tenim infants a casa hem de començar amb els preparatius... Cada família és un món i celebra les festes a la seva manera: hi ha llars on primer arriba el Tió, d'altres on només els Reis d'Orient, d'altres on també el Pare Noel... en fi, moltíssima varietat.

Quan arriba un nadó a casa, instintivament busquem el silenci, evitem aglomeracions de gent, reduïm el nombre de comensals en els dinars familiars... Pensem que el recent nascut necessita tranquil·litat i l'estressa el soroll (i a nosaltres també). Però a mesura que la criatura creix, en ocasions, ens oblidem d'aquesta necessitat de repòs, descans, silenci i quietud, i ens apuntem a totes les festes. Moltes vegades ens caldrà parar i observar el nostre fill o filla i decidir si, finalment, assistirem o no a la celebració. A vegades ens pot el "compromís" que ens hem autoimposat i no parem atenció als possibles senyals que el nostre infant ens manifesta. Està clar que hi ha nens i nenes més moguts, als que els agrada "la marxa" i sembla com si mai se'ls acabessin les piles. Però són canalla, i potser en algun moment ens demanaran un descans i nosaltres, acostumats a "la marxa", no ho sabrem detectar.

Amb aquesta reflexió no vull res més que prengueu consciència de l'excés de llums, de sorolls, d'activitats i de joguines que, a vegades, sobreestimulen els infants. La sobreestimulació pot produir en un primer moment conductes d'evitació (es tapen els ulls o les orelles) o de rebuig (por, plors, tensió muscular), però si la criatura s'hi acostuma, llavors serà més fàcil que en demani més i més cada vegada.

El moviment lliure, sense la nostra intervenció (només per assegurar la seva seguretat i evitar perills) és la millor manera d'afavorir el seu de-

svolupament psicomotor. Ens hem de dedicar a mantenir un espai segur, estar disponibles i presents (o jugant amb ell o ella) i gaudir. No és tant, oi? I sobretot, evitar utilitzar les pantalles com a cangur.

El joc enforteix la musculatura, protegint les articulacions i els ossos; fomenta el bon humor, la diversió, la intel·ligència i la creativitat; ofereix oportunitats quan genera frustració amb la consegüent posada en pràctica de la resolució d'aquell conflicte, i potencia el desenvolupament afectiu i emocional (compartint les experiències, millorant la comunicació, la confiança, la seguretat en un mateix, l'autoestima...). Mitjançant el joc, l'infant desenvolupa el pensament i això l'ajuda a diferenciar la realitat de la fantasia, a poder elaborar situacions emocionalment intenses i a poder expressar les seves emocions sense filtres. Perquè en el joc tot és possible.

Un infant juga per moltes raons: per plaer, per expressar la seva agressivitat, per vèncer la seva angoixa, per assegurar i confirmar la seva pròpia existència, per establir connexions i contacte amb els altres i per comunicar-se. A través del joc, la criatura exterioritza el seu món intern. El joc és espontani, no imposat (llavors perd el valor com a tal).

Vanesa Pérez

VANESA PEREZ
PSICOLOGIA
COL. 26476

ATENCIÓ I ACOMPANYAMENT A
INFANTS I FAMÍLIES

ESPECIALITZACIÓ EN
PRIMERA INFANCIA
TEA
TRASTORN DELS DESENVOLUPAMENT

CONSULTES A DOMICILI
699038055
VANESA-PEREZ@COPC.CAT

ELS DEURES

3 errors i 3 aprenentatges per mantenir la pau familiar

L' hora de fer els deures a casa sovint acostuma a ser un moment molt temut i terreny adobat per cometre alguns errors que ens condueixen al malestar familiar cada vespre.

Error 1.- Insisteixes en el fet que és hora de posar-se a fer els deures i li dones pressa i ànsia. Amb aquesta actitud ja estàs desvetllant l'esperit de contradicció.

Li demanes o exigeixes l'agenda per saber quins deures s'han de fer. Poses en dubte la seva capacitat de valorar les prioritats i d'organitzar-se. Ensenya-li a prioritzar.

Error 2.- Li organitzes la feina de l'agenda. Limites la seva capacitat de decidir per on, quan i com comença. Li demanes que tregui tots els llibres de la motxilla i els obri per la pàgina que toca. Estàs frenant la seva iniciativa. Ensenya-li a prendre la iniciativa.

Error 3.- Et quedes al "seu costat" per veure si es posa a fer la feina. Fomentes la desconfiança entre tu i el teu fill. Caus en la temptació de llegir el primer exercici i preguntar: "Que l'entens?". Estàs dubtant del seu coneixement i de la seva capacitat per resoldre problemes. Li estàs qüestionant la seva autonomia per enfrontar-se a la resolució de problemes. Ensenya-li a confiar en ella/ell mateixa/mateix i en les seves possibilitats.

Quines conseqüències se'n deriven, d'aquest plantejament? El teu fill et veu amb tan "bona dis-

posició" que aprofita l'ocasió i et diu que "no" ho entén. Tu t'hi esforces i li expliques allò que diu que no sap fer. I així fins que els deures s'acaben i el mal humor i la tensió es fan amos del vespre familiar.

El teu fill es va acostumant a tenir sempre algú a la seva disposició per estalviar-se l'esforç d'obrir el llibre i buscar. Sigues a prop per quan et demani ajuda, no abans.

No et deixis portar pel pensament que no passes prou hores amb el teu fill i el fet d'estar amb ell fent els deures tranquil·litza la teva consciència.

Així doncs, recorda:

- Insistir i exigir desvetlla l'esperit de contradicció; *Ensenya-li a prioritzar.*
- Organitzar-li les tasques limita la seva capacitat per decidir. *Ensenya-li a prendre la iniciativa.*
- Quedar-te al "seu costat" fomenta la desconfiança i la manca d'autonomia. *Ensenya-li a treballar amb responsabilitat i confiança.*

Montserrat Miquel i Andreu
Pedagoga. Núm. Col Copec 969

www.uncopdema.cat
www.facebook.com/uncopdemaguissona
www.instagram.com/uncopdema

NOVETAT Quadern Reutilitzable!

LLEGEIX, COMPLETA I ENGANXA'T: B - V

El nou llibre de **Montserrat Miquel**

RESERVA'L JA! Truca'ns al **666 732 422**

PUNT DE VENDA: Llibreria Rovira, TORÀ

Domina la B i la V amb un mètode que enganxa!

www.uncopdema.cat

LES BUTXAQUES

Les butxaques són petits universos interiors que amaguen sorpreses, misteris, però sobretot, molta merda

Per fi ha començat a refrescar. Aquest any la calor ha durat més que la sèrie de *Cuéntame* de TV1. Per això, l'altre dia vaig agafar de l'armari, la caçadora. No parlo de cap membre de la família reial, sinó d'aquella jaqueta de pell tirant a polièster que sempre te'n recordes d'ella quan surts al carrer i els mugrons se't posen com una broca del 6. Doncs bé, me la poso per anar a comprar el pa, tot caminant poso la mà a la butxaca i apareix un mocador de paper amb mocs secs. De fet, els mocs s'havien menjat el propi mocador. Es tractava d'una substància orgànica blanca, seca, difícil de definir... Clar, eren els meus mocs de la tardor del 2021! Imagineu-vos! Havia creat vida a partir del no res! Fins aquell moment, això només ho podia dir el Dr. Frankenstein amb el seu monstre; Ian Wilmut i Keith Campbell amb l'ovella Dolly; i Franco amb Santiago Abascal. Quan vaig agafar el mocador em va mossegar i em va tirar un moc: "No tens un altre lloc on fote la mà? Fora les forces d'ocupació! Les butxaques seran sempre nostres!".

Les butxaques són petits universos interiors que amaguen sorpreses, misteris, però sobretot, molta merda. Podríem dir que les butxaques són els abocadors personals on s'acumula matèria diversa i que es desintegra quan posem la roba a la rentadora. Una vegada em vaig descuidar un

llibre de butxaca a la butxaca, valgui la redundància, a la rentadora i va quedar més trinxat que el cor de la Shakira. Per cert, el llibre es

titulava "*No fue culpa tuya, tampoco mía, fue culpa de la Clara Chia*".

Veient aquest percal, vaig decidir regirar totes les butxaques de pantalons, jaquetes, anoracs, abrics, Doraimons... per a veure què podia trobar. Vaig començar pels pantalons texans que portava en aquell moment: un manyoc de 12 claus. Clar, no m'havia parat a pensar mai perquè carai tenia tantes claus i que les anava transportant per tot arreu, amb el pes que això comporta. És com si ets el Pere Aragonés i vas amunt i avall amb el pes de la vergonya. De les 12 claus que hi havia, només en faig servir dos. Les claus són com una caixa de condons, normalment són de 12, però utilitzar, utilitzar.... Que si la clau de la taquilla de la feina, la clau de la taquilla del gimnàs, la clau del Club de Tennis quan eres soci, la clau del candau de la bici Connor que et van regalar l'any 1995... Molta clau i poc pany. El mateix panorama que quan anaves a la Festa de les Dones d'Ardèvol.

Parlant de claus, a l'altra butxaca vaig trobar la clau del cotxe. Aquesta és més grossa, té una altra forma, té un clauer de pell... És la Carmen Lomana de les claus. ¿Qui no té un amic que té un cotxe de gamma alta i sempre treu la clau i la

**TALLER AGRÍCOLA
NOGUEROLA**

Ctra. de Torà, s/n
Ardèvol de Pinós

Telèfon:
973 47 35 84

TORRA

CEREALS I LLAVORS TORRA, S.L.

C/. Palouet, s/n
25750 TORÀ (Lleida)

Tels. 973 473 433 - 973 473 372
Fax. 973 473 572

Orgull de ser ...

 Prensa Comarcal

Només nosaltres
explicuem la
TEVA HISTÒRIA

Llobregós
informació

SOM TERRITORI
SOM FIDELS
SOM IMPORTANTS
SOM LA TEVA PREMSA

deixa a sobre la taula perquè la vegis? “Ai que em descuidaré la clau i no podré obrir el Mercedes...”. Que tu penses: “El cap t’obriria jo, i sense la necessitat de cap clau”. Buff!

Després de les claus, ve el *bulto* gros: La cartera. Per començar la meva cartera pesa 2,5 kg. Què hi ha a dins? Tot de coses “per si de cas”. Per començar hi ha 10 o 15 targetes de restaurants. Em diràs: “però per què les vols si pots mirar el telèfon per internet?”. I si en aquell moment no hi ha internet què, eh?! eh?! Si vols anar al “japo” aquell tan bo i no hi pots anar perquè no tens el telèfon, que? Eh?! Et quedes amb les ganes... És com si votes un referèndum per la Independència, guanya el Sí, i després et diuen que no. També hi tinc dècims de loteria de la ONCE d’abans de la pandèmia. Mai se sap potser el que va guanyar no ho va veure i ho tornen a sortejar... A més a més, tinc totes les targetes client dels

supermercats: Caprabo, Carrefour, el Pryca, per si de cas hi compro alguna cosa i em pot sortir mig cèntim més barat. També alguna entrada de cine, concretament quan es va estrenar els “101 Dàlmates” al cine de Ponts, per si de cas els animalistes decideixen utilitzar-ho com a prova palpable d’explotació animal. També hi tinc una quiniela del 88 quan el Mollerussa jugava a Segona Divisió, per si de cas algun antiquari me la vol comprar per 1.000 euros. També hi tinc una factura del mecànic quan em va canviar la corretja de distribució del cotxe, per si de cas algun amic em pregunta quan val canviar-la. També hi tinc la targeta d’una funerària, per si de cas algun amic no pot pagar la corretja de distribució... I així podria seguir tres pàgines més, però això ja no seria un monòleg de butxaca.

Sergi Torrecasana

LEDS C4

outlet
BOTIGA

De dilluns a divendres de 9.00h a 14.00h

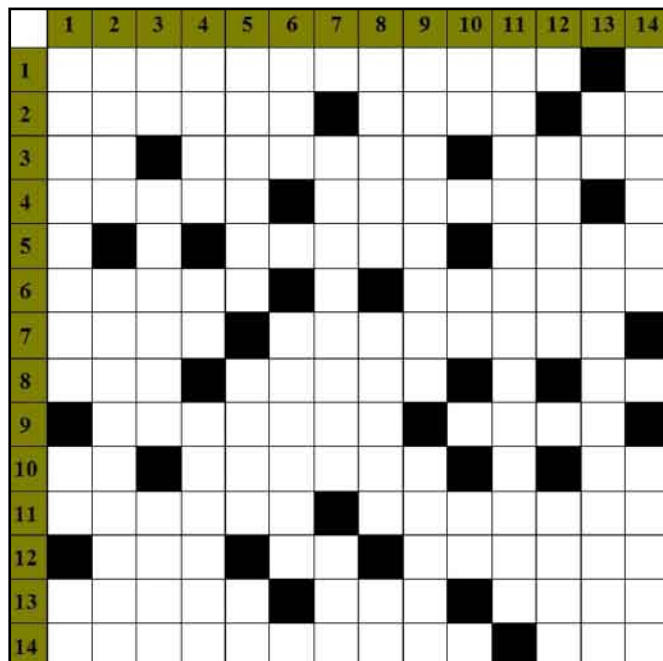
Dissabtes de 10.00h a 14.00h

Afores s/n, Torà
973 488 121

ELS MOTS ENCREUATS DEL LLOBREGÓS

Jordi Vilagut

HORIZONTALS 1.- En dues paraules, la seva absència es fa notar a La Toranesa. Cent romans a Biosca. 2.- Torna a viure. Als peus de l'Aguda. Contracció a Calaf. 3.- Nom propi que amaga en Pere Guiu. Bulímic sense cap. Esclat sense límits. 4.- Quina iniciativa torna per Nadal a Torà? Hipòcrita que presumeix de hip hop. Repetida ens porta a un taller mecànic toranès. 6.- Necessita dos punts a Sanaüja. Cinquanta romans que proliferen per la Vall del Llobregós. Escassa. Delmer sense fronteres. 6.- Jubileu capgirat i sense extrems. A les portes de Torà. Aquest palíndrom te'l pots prendre a cal Jaumet o al Batist. 7.- Test de gust. Acompanya en Jolonch a la penúltima pàgina. 8.- Una casa sense porta. De tan babau, no arriba a tanoca aquest conat capgirat. El cor de Vicfred. Corrobor a als extrems de Sant Serni. 9.- Pebrotera sense confins. Animal a l'ajuntament de Torà. 10.- La part més argentina del grup Athanàgia. Si en Descartes feu del dubte el seu mètode, aquest poble l'ha santificat. Enmig de Calaf. A Massoteres es beu a les cinc o a qualsevol hora. 11.- Carbanió que ha perdut l'àtom. Famílies que no tenen cap. 12.- Mitges rieres. Seguides a Enfesta. N'hi ha que ballen per Sant Gil i n'hi ha que reten obediència a l'abat. 13.- Mirall escapçat. Obedient que calla. Arbre anglès. 14.- La talaia del Llobregós. Ho repeteix l'assassí a Massoteres.

VERTICALS 1.- L'Enriqueta ha perdut el cap (deu ser de fer el dels altres). Actini a l'APACT. Quatre romans a l'entrada d'Ivorra. 2.- Estats Units. Comarca nostrada i articulada. 3.- Article d'en Miramunt. Capgirat, celebra la seva onomàstica el 14 de juny. Líquid es miri com es miri, com a riera o com a moneda. 4.- Conilles que s'enfilen. Bot desoxigenat. Ribelles perd entitat. 5.- Et porta l'aigua a casa i fa 94 anys al vostre servei. Caga-

rada gens dura. Separades a Calaf. 6.- Surti. Vocal absent a Palouet. Es fan amb herbacol i s'assaonen amb mel. Gens cuits si marxa de Creus. 7.- Angle al centre de Calaf. Un negoci ben viu a Calaf que dona servei a Torà, Biosca i Sanaüja. El deu de Torà. 8.- Pisos superiors. Cereals i llavors apartats de la Generalitat. Sa. 9.- Seguidor d'un filòsof grec... o d'un jugador brasiler. Associacions escolars. 10.- Repetit a Terra Ferma. Molt fina a la Llibreria Rovira. A Som Llabor tenen un altre sentit. Al capdavall de Claret. Separades per en Jordi Clavier, en un sentit o en un altre. Accentuada a Torà. 11.- Entre Calaf i Torà. 12.- Casa Magí no n'accentua cap. No diu res al bacallà. Sona més forta a Ivorra que a Claret. Dues terceres parts d'una priora 13.- Enmig del ball a la plaça del Vall. El poble de la salamandra. 14.- Vi que es beu a Torà. A Blai, a gabinet i a serveis. Corbes abundants a Transports Molins.

SOLUCIONS: pàgina 52

ENDEVINALLA

Em fan néixer dins la mà
i, a més, molt aviat,
de seguida que sóc nat,
ja proven si sé nadar.

ACUDIT

En un ball, una senyoreta, ja molesta amb el seu ballador, li diu:

-Vostè em fa pensar molt en el mar.

-Per l'amor romàntic que em té?

-No senyor, pel que mareja!!!

- El meu oncle va morir de cataractes.

- Caram és estrany... I no el van operar ?

- No, uns malparits el van empènyer !!!

SUDOKU... I MÉS

Antònia Balagué

		3		2			6	
4	6	8			5			
2	9		7	8				3
		5	6			3		
3	4					6		7
7	8				3			5
				3	4			2
8							7	
			5	7				6

SOLUCIONS: pàgina 52

El SUDOKU consta de 81 caselles distribuïdes en 9 fileres i 9 columnes dividides en àrees de 3x3. Cal omplir les cel·les buides amb els números de l'1 al 9, sense repetir-ne cap a cap filera, ni a cap columna, ni a cap quadrat de 3x3.

Bon Nadal i bon any 2023

REFRANYS DE SALUT

Malalt que no es cura amb ruda, va dret a la sepultura.

De la virtut de la ruda ni la mitat n'és sabuda.

L'aigua de menta tot mal renta.

Si vols la muller sana, dona-li valeriana.

Perfums d'espígol i saüc tornen la salut.

Malva, sàlvia i valeriana de tot malt sana.

Fonoll i ruda fan la vista aguda.

Mal de ronyons, cataplasmes de fonoll.

Tens mal de queixal, rosega arrels de panical.

De la virtut del romaní, mil coses se'n pot dir.

Oli i romaní fregit, remei beneït.

La malva tot mal salva,

L'all és el remei dels pobres.

Vi, son i mel, remei de vell.

L'espínac és l'escombra del ventre.

Amb dos lliures de raïm, bona purga tenim.

L'oli no és Sant però fa miracles.

La cremadura, amb vinagre es cura.

El refredat, a suar i ja s'ha acabat.

Picada d'abella, cera d'orella.

LLIBRES

RECOMANATS

Dani Vidal

El país de l'altra riba

Maite Salord

304 pàgines

Edicions Proa (2021)

Maite Salord (Ciutatadella, 1965) és professora, escriptora i política. Del 2015 al 2017 va presidir el Consell Insular de Menorca, d'on fou consellera entre el 2011 i el

2021, any que va deixar la política.

És autora de les novel·les “*Com una nina russa*” (2002); “*La mort de l'ànima*” (2007), finalista del Premi Sant Jordi; “*L'alè de les cendres*” (2014), i “*El país de l'altra riba*” (2021), guanyadora del III Premi Proa de novel·la.

“*El país de l'altra riba*” fa referència a Algèria, on a la segona meitat del segle XIX van emigrar molts menorquins. Prop d'Alger, en uns terrenys pantanosos, els menorquins van fundar un poble, Fort de l'Eau, on es

dedicaven a la pagesia i van preservar la seva llengua i tradicions.

Una de les protagonistes del llibre, la Isabel, viu en aquesta població a mitjans del segle XX. A l'Alger es troben altres protagonistes, Alfred Gold i el seu net Daniel, jueus que han fugit del nazisme; i Michel Bisset, un colon francès que regenta un restaurant de luxe. Mentre que a Barcelona, cinquanta anys més tard, trobem la Marta i la Hanna.

Es tracta d'històries separades en el temps que s'entrellacen per diferents coincidències en les vides dels personatges. Vides afectades per grans conflictes bèl·lics del segle XX: la Guerra Mundial, la guerra de descolonització d'Algèria i la de l'Iraq.

El llibre tracta aquests episodis històrics, la emigració i la memòria familiar, i ho fa amb una prosa àgil i entenedora que captiva el lector des de les primeres pàgines. Molt recomanable.

roba de casa

modes

albert

Rita Brau i Rius

Tel. 973 47 31 01 - TORÀ

QUEVIURES

Francesc Llordès i Rovira

ESTANC

Plaça Major, 8 · Tel 973 476 055
25753 - SANAÛJA (Lleida)

LA CUINA DEL LLOBREGÓS

Maria Dolors Caellas Vilandeny, de Castellfollit

Maria Morros. - S'apropa el Nadal i la nostra cuinera ens obsequia amb unes postres molt adients. La Maria Dolors va néixer i ha viscut sempre a la masia de cal Xera, al terme de Castellfollit. Viu amb la seva mare Lurdes i amb el seu marit Antoni, amb el qual tenen una filla, la Natàlia que es va casar amb l'Aleix; aquests no viuen a la masia, però hi van sovint amb els seus fills bessons, l'Adrià i el Jordi que són l'alegria de la casa.

És molt bona brodadora i li agrada caminar fent rutes de muntanya, i de tant en tant, algun cim. Forma part del centre excursionista Ces Segarra de Cervera. Tanmateix, la seva principal afició és cuinar

rebosteria, diu que no se'n cansaria mai i que va elaborant al llarg de l'any totes les receptes lligades a les nostres tradicions i principals esdeveniments: les mones, els tortells, els panellets, pastissos d'aniversari. També fa uns boníssims matons i pastís de formatge, en fi, una dona que disfruta amb el que fa i que en fa fruit a les persones que l'envolten. Entreu al seu Instagram!

El Tió de Nadal va sorgir com un tribut a la natura i a la fertilitat durant el soltici d'hivern. El dia de Nadal es cremava el tronc i les cendres s'escampaven pels camps com un símbol de protecció i bona sort. Avui la Maria Dolors ens n'ofereix la versió més dolça.

TRONC DE NADAL

PA DE PESSIC.

Ingredients:

3 ous sencers, 3 clares, 100 g de sucre (75 g pels ous i 25 g per les clares), 3'5 cullerades de farina i 1 pessic de llevat.

Elaboració:

Es baten els ous sencers amb els 75 g de sucre fins que augmentin de volum. En un colador hi s'hi afegeix la farina amb el llevat i es deixa caure en forma de pluja. Es baten les clares, i, a mig muntar, s'hi afegeixen els 25 g de sucre, i un cop muntades, s'incorpora a la barreja anterior. Es posa un paper vegetal en una plata de forn, s'unta de mantega i s'hi va repartint la pasta amb una mànega pastissera. Es posa al forn prèviament escalfat durant 8 o 10 minuts a 200°C. En acabar s'enrotlla i quan estigui fred es desenrotlla i es farceix de trufa, tornem a enrotllar-lo i es cobreix amb cobertura de xocolata i s'adorna.

COM ELABOREM LA TRUFA?

Ingredients:

1 litre de nata per muntar de 38% de M.G., 150 g de cobertura de xocolata, 80 g de sucre.

Elaboració:

Es posa la nata al foc, i així que arrenqui el bull es retira i s'hi afegeix la xocolata trossejada i el sucre. Es va remenant i quan estigui tot amalgamat, es deixa reposar a la nevera de 12 a 24 hores. Passat aquest temps, es munta com si fos nata normal.

COM OBTENIM LA COBERTURA DE XOCOLATA?

Ingredients:

150 g de xocolata de cobertura, 50 g de mantega
2 cullerades de llet sencera.

Elaboració:

Es fonen la xocolata i la mantega al bany maria. Quan està ben fos, retirar del foc i afegir la llet i remenar, que quedi tot ben fusionat. Cobrir el tronc quan la xocolata encara estigui tèbia. Refredar-ho a la nevera.

Gaudiu d'aquestes postres tan delicioses!

Bon Nadal a tothom!

CURSA DE MUNTANYA

Gran participació a la cursa Alta Segarra de Sanaüja

Sanaüja va gaudir de la XVI Cursa de Muntanya Alta Segarra el diumenge 9 d'octubre amb una notable participació tant masculina com femenina de totes les edats. Es va programar la cursa infantil, la juvenil i les clàssiques AS10 (10,2 km) i AS24 (24,3 km).

Les dues clàssiques, en les que van participar més de 200 persones, transcorren sobretot per corriols. Cal destacar l'esforç del grup organitzador de Sanaüja que any rere any va recuperant parts d'antics camins com el camí medieval empedrat, el camí de Rocabandera i el camí del Roc foradat.

Podeu trobar informació detallada al web <http://altasegarra.ces.cat/wp/>

Toni Padullés Rius

Sortida a la Plaça Major de Sanaüja. (Foto, Fina Codina)

A l'esquerra, un dels grups de campiones (Foto, @kpturat)

Solucions de les pàgs. 48-49

El bunyol
Endevinalla

5	7	3	4	2	1	9	6	8
4	6	8	3	9	5	7	2	1
2	9	1	7	8	6	4	5	3
1	2	5	6	4	7	3	8	9
3	4	9	2	5	8	6	1	7
7	8	6	9	1	3	2	4	5
6	5	7	8	3	4	1	9	2
8	3	2	1	6	9	5	7	4
9	1	4	5	7	2	8	3	6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1	N	E	U	S	V	I	L	A	S	E	C	A	C		
2	R	E	N	E	I	X	T	O	R	A	A	L			
3	I	U		U	L	I	M	I	C	S	C	L	A		
4	Q	U	I	N	A	O	C	R	I	T	A	R			
5	U		L		M	I	N	S	A	E	L	M	E		
6	E	L	I	B	U	T	T	A	L	L	A	T			
7	T	A	S	T		M	A	T	I	L	L	A	S		
8	A	S	A		T	A	N	O	C	F	S	S	I		
9		E	B	R	O	T	E	R		T	O	R	O		
10	A	G		I	V	O	R	R	A	L	L	T	E		
11	C	A	R	B	A	N		A	M	I	L	L	I	E	S
12	R	I	E		S	T		P	R	I	O	R	S		
13	I	R	A	L	L	O	B	E		T	R	E	E		
14	V	A	L	L	F	E	R	O	S	A		A	S	S	

ESCACS

El Club d'Escacs Torà, campió de Catalunya

El passat mes de setembre el Club d'Escacs Torà va participar en el Campionat Copa Catalana de partides ràpides que es va celebrar a Almenar, quedant Campió de Catalunya en el seu grup de Segona Divisió.

En aquest torneig hi participaven deu equips, sis de la demarcació de Barcelona, dos de Tarragona i dos de Lleida, integrats per quatre jugadors cadascun. L'equip de Torà el formaven José Sequera, Jordi Badia, Joan Figueres i Josep Argerich. Cada jugador va disputar nou partides de quinze minuts amb un increment de cinc segons per jugada.

Prèviament el Torà havia aconseguit la classificació per disputar aquesta final en un torneig que va tenir lloc a Ponts, en el que va quedar campió l'Andorra i segon el Torà. L'Andorra, en estar a primera divisió, va quedar classificat per jugar la final en la seva categoria.

Amb aquesta victòria, el Club d'Escacs Torà continua demostrant la seva ascensió i ja es prepara per jugar el campionat de Segona Divisió que comença el mes de gener.

Ramon Torné

FUTBOL

El CF Torà comença bé la temporada

El CF Torà es troba en bona ratxa i se situa, a l'hora de tancar aquesta edició, en el 7è lloc de la classificació. Va començar la temporada perdent els primers partits i empatant a casa amb el Tornabous. Tanmateix, a partir del 22 d'octubre en què va obtenir el primer triomf davant el Solsona-B al camp de les Pedrisses (3-1), tot han estat victòries: davant el Butsènit (0-2), el Coll de Nargó (1-0), la Fuliola (0-3), i Belcairenc (2-1). De totes maneres continua reivindicant no haver de jugar enmig de la pols que s'aixeca quan juga a casa. Endavant!

Jugada decisiva davant el Coll de Nargó

UNA FOTO PER RECORDAR...

Foto: ARXIU CASA MONCUNILL

Confirmacions a Ardèvol, 1997

Ari Martin. - Aquesta foto mostra la que va ser l'última confirmació a la parròquia de Santa Maria d'Ardèvol. Les va fer el bisbe Antoni Deig, en temps de mossèn Urbici, també el darrer capellà que hi va haver en aquest nucli. Com es pot veure a la imatge, per rebre el sagrament s'agrupaven joves de diferents edats de la zona, en aquest cas des dels 16 fins els 30 aproximadament. Com a anècdota, alguns dels protagonistes expliquen que les classes de la catequesi preparatòria les feien amb un ambient distès a Cal Bosch, el bar d'Ardèvol.

Qui són?

(D'esquerra a dreta)

Escolanets: Joan Caellas i Ivan Mujal

Primera fila: Josep Maria Pessarrodona, Xavier Casas, Montse Garriga, Núria Santaularia, Marga Pessarrodona, Jaume Palou i Daniel Palou

Segona fila: Joan Ramon Querol, Jesús Borràs, Ester Santaularia, Bisbe Deig, Mònica Segués, Assumpta Santaularia, Xavier Mujal, Mn. Ramon Maria Sercs

Tercera fila: Mn. Urbici Santamaria, David Querol, Joan Barcons, Jaume Garriga, Miquel Oliva, Mn. Enselm Santaularia

h
i
g
u
a
n
y
a
r
à
s

Subscriu-te

Llobregós núm. 116

VENDA
INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ
MANTENIMENT

TELECOMUNICACIONS
IMATGE I SO
INFORMÀTICA
TELEFONIA
COMPONENTS
ACCESSORIS

ELECTRONICA MCA

MAGÍ COSCOLLOLA ANDREU

C/. del Vall, 6 Tel./Fax 973 473 350 25750 TORÀ
e-mail: mca@viladetora.net

La padrina vol ser *influencer!*

Ella ja té contractada la **fibra + mòbil** de bonÀrea Telecom. **A què esperes tu?**

50 MB
Fibra òptica simètrica

8 GB
1 línia i 3.000 min

24,89
€/mes
IVA inclòs

+ info i totes les tarifes a:
bonarea-telecom.com
o truca'ns gratis al:
900 899 030

bonÀrea
TELECOM
Com som.

JOLONCH MATILLAS, C.B.

CENTRE COMERCIAL

C/ Eres, 14
25750 Torà (Lleida)
Telf. 973473217

Des de 1928 al seu servei

VILAMŪ

973473061

NOU ESPAI DE FERRETERIA

- Roba laboral
- Calçat
- Epis
- Cargols al detall
- Pintura professional
- Eines manuals
- Eines elèctriques
- Consumibles
- Silicones i químics
- ... i molt més.

Plats per emportar

Hostal Jaumet

Més de 100 anys fent cuina casolana

Fundat el 1890

Ctra. Barcelona-Andorra, s/n
Tel. 973 473 077
Fax 973 473 081
25750 - TORÀ (Lleida)
www.hostaljaumet.com
info@hostaljaumet.com

- REPARACIÓ GENERAL
- GRUA PERMANENT
- TAXI

Taller

TORANÈS

d'A. FERRER

COMPRA I VENDA DE VEHICLES NOUS I D'OCASIÓ

Ctra. Andorra S/N Tels.: 973 473 080 - 607 559 909
25750 TORÀ (Lleida)

"Maqi"

www.casamagi.com

Botiga i venda online

CARN DE PASTURA

EMBOTITS ARTESANALS

PRODUCTES ELABORATS

Ara,
Casa Maqi
entra a
casa teva

I t'ho portem
a casa!

Plaça de la Creu, 7 - TORÀ, Tel. 973 473 051 - info@casamagi.com

MASCULÍ ~ FEMENÍ ~ INFANTIL

C/ Notari Josep Faus, 5 Tel. 627970213 GUISSONA

gimnasnovaforma@hotmail.com www.gimnasnovaforma.com

+de 30 anys

cuidant el vostre benestar!

↳ Sense matrícula!

↳ Obrim els dissabtes al matí.

↳ Inici de les activitats a l'octubre.

↳ Fisioteràpia Neurològica Cinesiteràpia.